Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

5 października 2001r. Nr 40(489) Index 63863 Rok założenia 1989

Żaden człowiek, kiedy stanie przed ogromem tego, czego nie zna, nie ceni już sobie tego wysoko, co zna rzeczywiście.

George Bernard Shaw

ORZESZKOWA W NOWYM MILENIUM

Uroczystość ku pamięci naszej sławnej rodaczki

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Twórczość Elizy Orzeszkowej i kultura białoruska" z okazji 160. rocznicy urodzin wybitnej polskiej pisarki odbyła się w dniach 26-28 września br. w Grodnie. Naukowcy z Białorusi, Polski i Rosji omówili swoje osiągnięcia w badaniach nad dorobkiem znanej grodnianki.

ciąg dalszy na str. 5

© A. SKORB

OFIARY REPRESJI

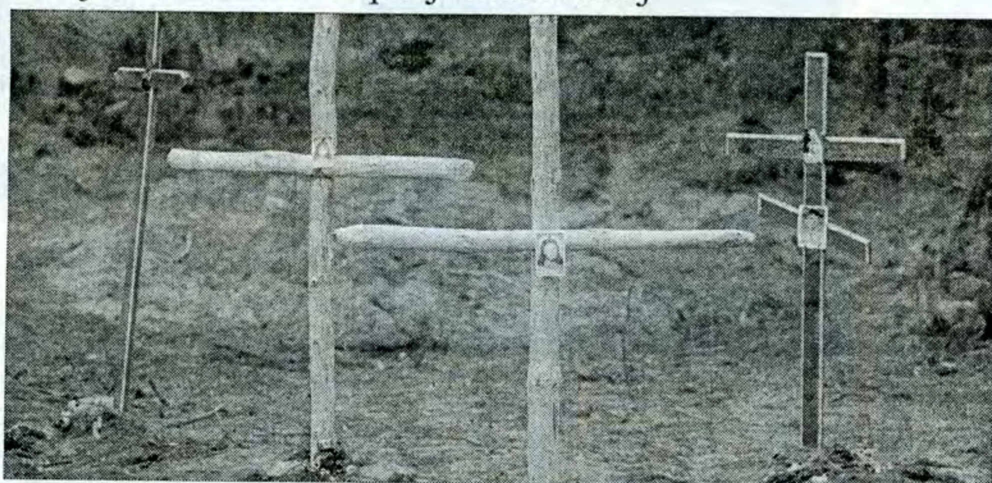
Drugi Katyń

Kuropaty - miejsce masowej zagłady Białorusinów, Żydów, Polaków i Rosjan w czasie okupacji radzieckiej

Dnia 29 września br. znani działacze kulturalno-społeczni Białorusi weszli w skład grupy inicjatywy „Za uratowanie memoriału Kuropaty" oraz złożyli oświadczenie, w którym żądają *„natychmiast przestać budowę drogi w rejonie Kuropat"*.

Autorzy oświadczenia przypominają o historii Kuropat — miejsca masowej zagłady ofiar stalinowskiego reżimu.

W latach 1988-1989 państwowa komisja na czele z prokuratorem generalnym Tarnawskim potwierdziła, że w Kuropatach niewinni ludzie byli zamordowani przez NKWD. Dlatego w 1993r. uroczysko było wciągnięto w Rejestr państwowy historyczno-kulturalnych wartości Republiki Białoruś jako *„miejsce masowej zagłady ofiar politycznych represji w latach 30-40 XX wieku"*.

© IREX/ProMedia

Kontrowersje

Próbowano jednak zmieniać fakty dotyczące zbrodni, a mianowicie, w państwowej TV ukazał się film reżysera-dokumentalisty Jurija Azorienki. Autor, powołując się na dowody komisji zajmującej się zbrodniami w Kuropatach, udowadniał, że w Kuropatach zabójcami nie byli funkcjonariusze NKWD, lecz spokrewnieni z obecnymi liderami białoruskiej opozycji faszyści, którzy zamordowali niemieckich Żydów. *„To, że u ofiar znajdowano katolickie krzyżyki, nic nie znaczy"* — argumentowali członkowie społecznej komisji — *„Przed wojną nie istniało państwo Izrael, dlatego Żydzi używali więc katolickich symboli"*. Jednym z członków tej komisji był profesor Adam Zaleski, który na łamach rządowej gazety pisał o Zenonie Pozniaku jako o autorze *„fantastycznego wymysłu"*, a *„pozniakowskie Kuropaty"* nazwał fałszerstwem XX wieku.

ciąg dalszy na str. 3

ISSN 1563-3233

LIDA

Wnosząc poprawkę

W poprzednim numerze w artykule „Pod znakiem orła" pisaliśmy o poświęceniu pomnika Kwatery Lotników w Lidzie. Wielką pracę, która doprowadziła do tego wydarzenia i odnowienia, a mianowicie rozwiązania problemu na poziomie władz lokalnych dotyczącego statusu cmentarza i odbudowanie pomników, przeprowadził Oddział ZPB w Lidzie. Aktywnie uczestniczyli w tym Marian Bałtrusz, Wacław Burak, Alfons Rodziewicz i śp. Kazimierz Nakładowicz.

W poprzedniej informacji błędnie podaliśmy imię księdza, który doprowadził całą sprawę do poświęcenia pomnika uwieńczonego krzyżem i orłem, znakiem lotników polskich. Mianowicie słowa wdzięczności za ofiarną pracę należy powiedzieć ks. Józefowi Bogdziewiczowi, który aktywnie prowadząc odnowienie cmentarza i kaplicy wziął pod swoją opiekę i Kwaterę Lotników. Wspierało tę sprawę Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" Oddział w Białymstoku, także od pięciu lat wspiera Klub Seniorów Lotnictwa, jeden z członków którego — Zbigniew Charytonik — zajmuje się badaniem historii pułku lotników i cmentarza.

- *Opiekę nad Kwaterą Lotników od niedawna sprawuje nasze Stowarzyszenie Sybiraków* — mówi prezes oddziału ZPB w Lidzie Izabela Tyrkin. — *Prace uporządkowania będą nadal kontynuowane. Teraz staramy się o naprawę oryginalnego ogrodzenia.*

TZ

KONFLIKT

Klamka zapadła

Amerykański wywiad wojskowy zidentyfikował 23 bazy terrorystów w Afganistanie, które będą celem planowanego ataku sił USA na ośrodki terrorystyczne w tym kraju.

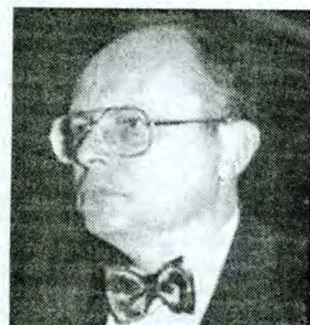
Jak podaje dziennik „Washington Times", wśród celów uderzenia, wyznaczonych przez wywiad, są także posterunki wojsk Talibanu, kontrolującego 80-90 procent obszaru Afganistanu. Przedstawiciel rządzących w Afganistanie talibów powiedział, że nie chcą oni wojny ze Stanami Zjednoczonymi i wezwał ponownie do bezpośrednich rozmów na temat dowodów łączących bin Ladena z zamachami z 11 września.

Amerykański dziennik podaje, że wspomnianę 23 bazy to przede wszystkim obozy szkoleniowe terrorystów, rozrzucone po niemal wszystkich prowincjach Afganistanu, w tym także — pod samym Kabulem i na południu, w rejonie Dżalalabadu.

Wcześniej wywiad rosyjski informował Amerykanów, że grupa Osamy bin Ladena, głównego podejrzanego o zorganizowanie zamachów w USA, dysponuje co najmniej 55 obozami i innymi instalacjami na terytorium afgańskim. Część z nich wykorzystuje wspólnie z talibami.

ciąg dalszy na str.2

W numerze:

NIEMCY

BYŁY KANCLERZ NIEMIEC HELMUT KOHL OSTRZEGŁ przed wejściem do przyszłego landowego rządu w Berlinie postkomunistycznej Partii Demokratycznego Socjalizmu (PDS).

W Berlinie, stolicy kraju i jednym z 16 niemieckich krajów związkowych, odbędą się 21 października wybory do izby deputowanych (parlamentu).

- *Nie chcemy, aby sprawcy z tamtych czasów oraz ich ideologiczni spadkobiercy, dostali znów szansę na sprawowanie rządów* - powiedział Kohl podczas przedwyborczego spotkania CDU z mieszkańcami Berlina.

Chadecki polityk przypomniał, że do upadku NRD w 1989r. blisko tysiąc osób zginęło podczas prób ucieczki z NRD do Niemiec Zachodnich, zaś 250 tys. obywateli NRD więzionych było za poglądy polityczne.

- *Berlin jest tylko testem na możliwość współpracy między SPD i PDS na szczeblu całego kraju* - ostrzegł Kohl.

Wspominając o okolicznościach osiągnięcia przez Niemcy w 1990r. państwowej jedności były kanclerz wskazał na "ważną rolę", jaką odegrała w tym procesie polska opozycja, a szczególnie "Solidarność".

- *Solidarność udowodniła, że pragnienie wolności jest silniejsze od sowieckich czołgów* -powiedział Kohl.

POLSKA

UPADŁOŚĆ LUBELSKICH ZAKŁADÓW DAEWOO MOTOR POLSKA ogłosił Sąd Rejonowy w Lublinie. Sąd uznał, że spółka nie jest w stanie spłacać długów.

Sąd oparł się na zeznaniach, które w ubiegłym tygodniu składał zarząd spółki. Wynika z nich, że długi firmy przekraczają 900 mln zł, a wartość spółki szacowana jest na około 970 mln zł.

Zdaniem zarządu Daewoo Motor Polska, długi te wzrastają co miesiąc o milion złotych. Oznacza to, że wartość długu może w szybkim czasie przekroczyć wartość spółki.

Za ogłoszeniem upadłości firmy przemawiało również niespłacanie długów. Ponadto szczątkowa produkcja części samochodowych pokrywa tylko niektóre wydatki firmy. Daewoo Motor Polska w Lublinie nieregularnie wypłaca pensje i odprawy pracownikom.

Sąd wyznaczył już syndyka, do którego w ciągu dwóch miesięcy zgłaszać się mają wszyscy wierzyciele Daewoo w Lublinie. Od niego zależy, jak firma będzie restrukturyzowana i czy znajdzie się inwestor strategiczny potrzebny do uratowania zakładu.

Powyborcze miksowanie

„Koalicja SLD-Unia Pracy wolałaby tworzyć rząd koalicyjny" — poinformował wiceprzewodniczący SLD Marek Borowski po posiedzeniu zarządu partii. W trakcie obrad dyskutowano też nad projektem przyszłorocznego budżetu.

Kandydat lewicy na stanowisko ministra finansów Marek Belka powiedział, że dokument przygotowany przez rząd Jerzego Buzka przypomina *„niesławny budżet na ten rok przygotowany przez ministra Bauca". „Jednak o ile wtedy można było sądzić, że jest to gruba pomyłka, to dziś powtarzanie tych samych błędów nasuwa przypuszczenie, że mamy do czynienia ze świadomym działaniem."* — dodał Belka. Kandydat na ministra finansów podsumował: *"Nie spodziewaliśmy się, że przyjdzie do nas taka makulatura".*

Prawdopodobnie nowy rząd będzie musiał przygotować nowy projekt budżetu. Odnosząc się do zarzutów Marka Belki wobec projektu przyszłorocznego budżetu, rzecznik rządu Krzysztof Luft powiedział, że jest ciekaw propozycji nowego rządu, bo pole manewru jest ograniczone.

Marek Borowski, wiceprzewodniczący SLD

A czy nowy rząd będzie rządem koalicyjnym czy mniejszościowym, okaże się po spotkaniu liderów Samoobrony, Platformy Obywatelskiej oraz PSL z Markiem Belką. Przedstawi on plan ratowania finansów publicznych.

Po spotkaniu nowych posłów Polskiego Stronnictwa Ludowego prezes Jarosław Kalinowski powiedział, że jest sceptycznie nastawiony do możliwości utworzenia koalicji z SLD i Unią Pracy. Zaznaczył jednak, że ostateczna decyzja w tej sprawie zapadnie na posiedzeniu Rady Naczelnej Stronnictwa. Na razie raczej wykluczona jest koalicja z Samoobroną, choć oba ugrupowania deklarują współpracę.

Leszek Miller z Andrzejem Lepperem zaapelowali do rządu, by wstrzymał się z podejmowaniem strategicznych decyzji. Miller przypomniał, że tydzień temu gabinet Jerzego Buzka stracił zaufanie społeczne.

BELGIA

Bliżej Unii, bliżej NATO

Władimir Putin oraz Romano Prodi

„Kto jest przeciwko Unii Europejskiej, niech pozostanie na ławach opozycji" — mówił w Brukseli prezydent Polski Aleksander Kwaśniewski po spotkaniu z szefem Komisji Europejskiej Romano Prodim.

W Brukseli prezydent Kwaśniewski przebywał z okazji otwarcia Festiwalu Europalia 2001 Polska — największej dotychczas prezentacji kultury i sztuki polskiej w Europie.

Dziennikarze pytali polskiego prezydenta, jak w kontekście integracji europejskiej ocenia ewentualną koalicję SLD-UP i Samoobrony. *„SLD-UP stawia sobie za główny cel wejście Polski do Unii Europejskiej i pod tym kątem muszą być poszukiwani partnerzy koalicyjni"* — powiedział Aleksander Kwaśniewski.

Prodi uważa, że wynik wyborów w Polsce jest satysfakcjonujący — wygrała partia, która opowiada się za integracją europejską. Zdaniem szefa Komisji Europejskiej, negocjacje Polski z Unią nie ulegną zahamowaniu, będą przeprowadzane *„w dotychczasowym tempie"* i zakończą się w 2002r., tak aby dwa lata później, w roku 2004, Polska mogła uczestniczyć w europejskich wyborach.

Podczas spotkania z belgijskimi biznesmenami prezydent przyznał, że nigdy dotychczas nie było tak wielu eurosceptyków w parlamencie. Zdaniem prezydenta, może to mieć i dobre strony, bo wpłynie na bardziej wielostronną dyskusję na temat integracji. Według Aleksandra Kwaśniewskiego, za członkostwem Polski w Unii Europejskiej jest większość młodego pokolenia, którego głosy mogą przeważyć w referendum na temat wejścia.

Podczas wizyty w Brukseli prezydent Rosji wyraził gotowość współpracy z Zachodem w zwalczaniu terroryzmu. Władimir Putin oświadczył, że nie potrzebuje dodatkowych dowodów odpowiedzialności ben Ladena za zamachy w Nowym Jorku i w Waszyngtonie.

Rosja jest gotowa zmienić w sposób znaczący swe stosunki z NATO i rodzącymi się strukturami bezpieczeństwa europejskiego. To oświadczenie prezydenta Władimira Putina w Brukseli jest sygnałem, że Moskawa chce przebudować swoje stosunki z NATO. *„Walka z terroryzmem będzie skuteczna dopiero wtedy, gdy połączy się wysiłki społeczności międzynarodowej"*- powiedział Putin po spotkaniu z premierem Belgii Guy Verhofstadtem.

KONFLIKT

Klamka zapadła

ciąg dalszy ze str. 1

Nadal nie wiadomo, gdzie faktycznie ukrywa się sam bin Laden — zdaniem mediów pakistańskich pozostaje bezpieczny właśnie w silnie strzeżonym jednym z takich obozów.

Talibowie nie chcą wojny

Afgańscy talibowie zaapelowali o nawiązanie rozmów w sprawie ukrywającego się w Afganistanie saudyjskiego banity Osamy bin Ladena, a także zadeklarowali, iż nie chcą wojny ze Stanami Zjednoczonymi.

Oświadczenia takie złożyli równolegle — ambasador Talibanu w Islamabadzie oraz najwyższy przywódca talibów, mułła Mohammad Omar w wystąpieniu, nadanym przez rozgłośnię radiową w Kabulu. Obaj potwierdzili, że samobójcze ataki w Nowym Jorku i Waszyngtonie nie były „islamskie" oraz zasugerowali, że mogą wydać bin Ladena, jeśli dowiedziony zostanie jego udział w zamachach w USA.

Omar dodał jednak, iż *„naród musi zachować jedność w obliczu amerykańskiego ataku"* oraz obiecał, iż osobiście nigdy nie zawiedzie swych rodaków.

Z kolei ambasador Talibanu w Islamabadzie, mułła Abdul Salam Zaif w wystąpieniu, utrzymanym w jeszcze bardziej pojednawczym tonie oświadczył: *„Wolimy negocjacje od wojny — negocjacje są sposobem rozwiązywania problemów".* Mułła rozmawiał z dziennikarzem amerykańskiej sieci CNN.

Na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady NATO w Brukseli sojusznicy USA, w tym Polska, uznali dowody odpowiedzialności siatki bin Ladena za zamachy 11 września w Nowym Jorku i Waszyngtonie i tym samym zgodzili się, że atak ten był atakiem na nich wszystkich. Wraz z tym NATO po raz pierwszy odwołało się formalnie do zasady wzajemnej obrony, zawartej w artykule 5 Traktatu Waszyngtońskiego.

W Waszyngtonie prezydent George W. Bush, a w Brighton — premier Wielkiej Brytanii Tony Blair ponownie ostrzegli talibów, że muszą wydać bin Ladena i zlikwidować jego siatkę terrorystyczną, bo w przeciwnym razie grozą im *„konsekwencje".*

USA zgromadziły już w regionie Zatoki Perskiej i Morza Arabskiego około 29 tysięcy żołnierzy, około 350 samolotów i dwadzieścia kilka okrętów wojennych.

Bunt w szeregach Talibów?

Wojskowi dowódcy Talibów w głównych przygranicznych prowincjach Afganistanu rozważają możliwość buntu przeciwko reżimowi. Według brytyjskiego dziennika „Daily Telegraph" decyzja praktycznie już zapadła. Potwierdza to pośrednio afgańska opozycja walcząca z Talibami.

Ujawniono dziś, że Sojusz Północny jest

Abdullah Abdullah, szef resortu spraw zagranicznych afgańskiego opozycyjnego Sojuszu Północnego

w stałym kontakcie z dowódcami kilkudziesięciu oddziałów wojsk Talibów — łącznie na stronę opozycji może przejść nawet dziesięć tysięcy bojowników. Przywódcy Sojuszu spotkali się też z przedstawicielami Stanów Zjednoczonych by omówić wspólną, skoordynowaną akcję przeciwko Talibom. Do rozmów w cztery oczy doszło kilka dni temu, poza terytorium Afganistanu. Dokładnie gdzie i kiedy nie ujawniono.

Opozycja otrzymała pomoc z Iranu i Rosji

Szef resortu spraw zagranicznych afgańskiego opozycyjnego Sojuszu Północnego Abdullah Abdullah poinformował, że opozycja otrzymała pomoc wojskową od Rosji i Iranu. Prowadzi też w tej sprawie rozmowy z USA.

Abdullah powiedział, że osobiście prowadzi rozmowy z przedstawicielami USA dotyczące amerykańskiej pomocy wojskowej dla oddziałów opozycji walczących z Talibanem na północy kraju.

Według Abdullaha, co najmniej kilkunastu dowódców z formacji, dotychczas lojalnych wobec talibów, zapowiedziało przyłączenie się do opozycji.

- *Mają oni pod bronią dziesięć tysięcy żołnierzy* — twierdzi minister w opozycyjnym rządzie Afganistanu.

RMF/PAP

NAUKA

Nobel Polakowi?

Wśród kandydatów do nagrody Nobla z dziedziny fizyki za rok 2001 polscy naukowcy wymieniają astrofizyka Bogdana Paczyńskiego i kosmologa Stephena Hawkinga. Laureatów w tej dziedzinie poznamy 8 października.

Fizyka to bardzo rozległa dziedzina nauki, obejmująca wiele różnych dyscyplin, od badania cząstek elementarnych aż po teorie kosmologiczne, dlatego trudno typować, za co przypadnie tegoroczna Nagroda Nobla w tej dziedzinie — zastrzegają uczeni.

„Znaczącym odkryciem ostatnich lat z dziedziny astrofizyki jest potwierdzenie teorii o rozszerzaniu się wszechświata. Interesujące są prace z zakresu spinotroniki i komputerów kwantowych" — uważa prof. Robert Gałązka, dyrektor Instytutu Fizyki PAN. *„Może się też zdarzyć, jak to już bywało w przeszłości, że nagrodzone zostanie odkrycie sprzed 20-30 lat jako wyraz uznania za całokształt dokonań jakiegoś wybitnego uczonego"* — przypomniał prof. Gałązka.

Zdaniem prof. Stanisława Rohozińskiego, dyrektora Instytutu Fizyki Teoretycznej UW, na wyróżnienie zasługują prace nad uzyskaniem pierwiastków superciężkich. *„Badania prowadzone przez ośrodki: amerykański w Berkeley, niemiecki w Darmstadt i rosyjski w Dubnej pozwoliły uzyskać pierwiastki 114 i 116, a są na najlepszej drodze do 118. W pracach teoretycznych mają także udział polscy uczeni"* — podkreślił prof. Rohoziński.

Dr Krzysztof Doroba z Instytutu Fizyki Doświadczalnej UW zwraca uwagę na ważne osiągnięcie, jakim było odkrycie istnienia masy u cząstek neutrino. *„Już w niedalekiej przyszłości możemy spodziewać się dużego odkrycia, które "wisi w powietrzu", znalezienia przewidzianej już teoretycznie cząstki Higgsa, ostatniej brakującej do standardowego modelu"* — powiedział dr Doroba.

Zdaniem prof. Sujkowskiego już dawno zasłużył na Nobla polski astrofizyk pracujący w USA — prof. Bogdan Paczyński, twórca teorii dysków akrecyjnych, badacz zjawiska mikrosoczewkowania grawitacyjnego, oraz słynny brytyjski fizyk i kosmolog Stephen Hawking.

Przygotował Andrzej DUBIKOWSKI

"Święto plonów"

Podsumowanie wyników żniw w kraju

W ubiegłym tygodniu w Mozyrzu odbyła się uroczystość „Dożynki" poświęcona zakończeniu żniw na Białorusi. W ciągu dwóch dni tradycyjnie dziękowano rolnikom oraz władzy za okazaną pomoc w zbiorze plonów, mówiono o osiągnięciach w sektorze agrarnym, przezwyciężonych trudnościach i o nadzwyczajnie trudnych warunkach pogodowych.

Obecnie można już oszacować wyniki żniw. Z obiecanych siedmiu milionów ton ziarna udało się zebrać zaledwie 5 mln. 819 tys. ton. Dużo to czy mało? W porównaniu z rokiem 1999, kiedy to zebrano 3,5 mln, wydaje się że dużo. Jednak w porównaniu z ubiegłym rokiem, który według danych oficjalnych był nie najlepszy, wzrost zbiorów wyniósł tylko 5 proc. Dla porównania w latach, gdy Białoruś była jedną z wielu republik Radzieckich, zbiory wynosiły około 7 mln ton.

Tradycyjnie obwód grodzieński ma najlepsze wskaźniki i uzyskuje miano zwycięzcy w zawodach na najlepszą urodzajność z 1 ha upraw. Podobno tylko grodzieński gubernator Władimir Sawczenko może poszczycić się dotrzymanym słowem, które było uroczyście dane prezydentowi w przededniu wyborów wszystkimi kierownikami obwodowymi, iż zbiorą po jednym mln ton zboża, a gubernator mińskiego obwodu obiecał nawet ponad dwa mln. Rzeczywistość jednak odbiega od obietnic: Brześć — 871 tys. ton, Witebsk — 739 tys. ton, Homel — 713 tys. ton, Mińsk — 1411 tys. ton i Grodno — 1202 tys. ton.

Jak każda uroczystość z udziałem prezydenta, „Dożynki" odbywały się z wielką pompą i rozmachem. Odnowiono całe centrum miasta, wymalowano i wybielono budynki, drogi i chodniki ciemniały nowym asfaltem. Jednak kilka miliardów budżetowych rubli nie wystarczyło, by doprowadzić Mozyrz do stanu podobnego, jak ubiegłoroczne miasto „dożynkowe" Szkłów. Kłopoty finansowe i ekonomiczne powyborczej Białorusi nie pozwoliły na większą szczodrość głównego organizatora i pomysłodawcy, a znaczenie propagandowe uroczystości znacznie zmalało po przeniesieniu terminu na koniec września.

Przemarsz ulicami Mozyrza

© IREX/ProMedia

Niemniej jednak zwykłe w tych okolicznościach przemówienia nudziły zebranych rolników, którzy zaczęli żywiej reagować dopiero podczas wręczania nagród (m. in. kluczyki do samochodów „Żyguli" otrzymało 12 kombajnerów). Mieszkańcy i goście miasta mieli możliwość przyglądać się występom niezmiennych gwiazd białoruskiej estrady i zespołów ludowych, w międzyczasie przegryzając coś kupionego na licznych straganach ulicznych. Można powiedzieć, iż scenariusz „Dożynek" z roku na rok się nie zmienia. Jedynym z niewielu plusów tego przedsięwzięcia jest to, że miasta, w których odbywa się impreza, są odnawiane.

Przygotowała
Halina EJSMONT

Białoruś czeka na polskie inwestycje

Coraz szybciej - choć nie bez problemów - rozwija się polsko - białoruska współpraca gospodarcza. Mimo że klimat polityczny nie jest najlepszy, w obwodach brzeskim i mińskim polscy biznesmeni zajmują drugie miejsce po Niemcach.

"W wolnocłowej strefie ekonomicznej w Brześciu na 76 podmiotów gospodarczych 21 to podmioty ze stuprocentowym kapitałem polskim, a 4 z kapitałem mieszanym polsko-białoruskim" - mówi Tomasz Klimański, do niedawna Konsul Generalny RP w Brześciu. Poza strefą działa 20 takich firm i te relacje mają wyraźną tendencję wzrostową. Inwestowanie w tej strefie jest korzystne, ponieważ produkcja trafia nie tylko na rynek miejscowy, ale też przede wszystkim rosyjski.

Zdaniem Klimańskiego, polscy przedsiębiorcy nie doceniają waloru inwestowania w białoruską gospodarkę, która jest bramą do niezwykle chłonnych rynków wschodnich. Dostrzegli to inwestorzy z Zachodu (głównie z Niemiec).

STANOWISKO

Nie będzie wizyty papieża

„Kwestia zaproszenia papieża na Białoruś nie jest rozpatrywana przez białoruskie władze" **— powiedział dziennikarzom rzecznik miejscowego MSZ Paweł Łatuszko.**

„Białoruś buduje stosunki z Watykanem zarówno na płaszczyźnie kontaktów międzypaństwowych, jak i na płaszczyźnie religijnej — w obu przypadkach w duchu otwartości" — zapewnił jednocześnie Łatuszko. Przypomniał, że państwo prowadzi taką politykę, gdyż na Białorusi mieszka *„sporo obywateli wyznania katolickiego"*. Według oficjalnych statystyk, stanowią 10 proc. społeczeństwa.

Obserwatorzy uważają, że wstrzemięźliwe stanowisko władz w Mińsku w sprawie zaproszenia papieża związane jest z mocnymi na Białorusi wpływami Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej.

Kilka tygodni temu w wywiadzie dla włoskiej agencji ANSA prezydent Aleksandr Łukaszenko oświadczył, że zaprosiłby papieża *„z wielkim zadowoleniem"*, gdyby Jan Paweł II był tylko głową państwa, zaproszenie już dawno zostałoby wysłane.

„Jeśli jednak mowa o przywódcy religijnym, niezbędne staje się uzgodnienie takiego zaproszenia z władzami cerkiewnymi Białorusi" — powiedział Łukaszenko.

Obserwatorzy przypominają, że Cerkiew prawosławna na Białorusi jest w pełni podporządkowana Moskwie. Dlatego wizyta papieża w tym kraju zależy od stanowiska Patriarchy Moskwy i Wszechrusi Aleksija II.

Ten zaś twierdzi, że wizyta Jana Pawła II w Rosji jest niemożliwa dopóki *„papież, pod pretekstem próśb o wybaczenie, prowadzi politykę ekspansji katolicyzmu"*. Należy przypuszczać, że stanowisko Aleksija II w sprawie wizyty papieża na Białorusi jest podobne.

Spośród byłych republik radzieckich papież odwiedził dotychczas Litwę, Łotwę, Estonię, Gruzję, Ukrainę oraz Kazachstan i Armenię.

PAP, TI

Ceny paliw 4 października 2001

A-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu Biełnieftiechim			
485 0,33*	600 0,41*	685 0,47*	440 0,30*
Stacje kampanii LUKOIL			
485	600	685	440

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 04.10.2001r.

USD	DEM	RUR	PLN	EURO
1482,00	687,84	50,28	353,28	1364,85

OFIARY REPRESJI

Drugi Katyń

ciąg dalszy ze str. 1

Zdaniem Zenona Pozniaka, zabito tam co najmniej 100 tys. ludzi, a może nawet 250 tys.

W Kuropatach rzeczywiście ginęli Żydzi. Nie rozstrzeliwali ich jednak Niemcy. W książce pt. „Kuropaty. Polski ślad" Jewgienija Gorelika znajdują się nazwiska: Kaplanowicz Edwig, syn Judy, ur. w Mostach, skazany za szpiegostwo na rzecz Polski na karę śmierci. Został rozstrzelany 28 grudnia 1937r. w Mińsku. Mendelson Jakow, syn Chaima, ur. w Melechowie, woj. warszawskie. Skazany jako polski agent na karę śmierci. Rozstrzelany 9 lipca 1938r. w Mińsku. Obok nazwisk żydowskich powtarzają się białoruskie, polskie i rosyjskie: Masłowski, Gromyko, Charoszka. Zostali po śmierci zrehabilitowani.

Kuropatom był nadany statut pierwszej kategorii historyczno-kulturalnych wartości. Natomiast kolejna komisja w latach 1998-1999 przeprowadziła nowe dochodzenie, wyników którego do tej pory nie ujawniono.

Na dzień dzisiejszy, przedstawicieli społeczeństwa oświadczają, że *„znów powstało zagrożenie utraty naszego narodowego nekropola — "Kuropaty"*, rozszerzenie mińskiej drogi obwodowej może zniszczyć groby niewinnie zabitych. W związku z tym grupa inicjatywa „Za uratowanie memoriału Kuropaty" żądają: przerwania robót budowlanych, przeprowadzenia dodatkowych archeologicznych badań w przydrożnej strefie, rozpoczęcia publicznego dialogu odpowiedzialnych struktur państwowych z przedstawicielami inicjatywy, ogłoszenia rezultatów ponownego dochodzenia w Kuropatach, urządzenia terenu zgodnie ze statutem pomnika oraz stworzenia odpowiedniej ochrony.

Ustawienie krzyży w Kurapatach

© IREX/ProMedia

„Toloka"

W Mińsku zorganizowano akcję „Toloka" sprzątania memorialnego kompleksu, gdzie spoczywają prochy dziesiątków tysięcy ofiar represji stalinowskich lat 1937-1941. Uczestnicy akcji umieszczali krzyże — od „Młodego Frontu", Konserwatywno-Chrzescijańskiej Partii oraz innych organizacji. Aktywiści opozycji obawiają się, że znaczna część Kuropat, gdzie jeszcze do tej pory leżą w ziemi nie pochowane szczątki ofiar represji, będzie po prostu zniszczona.

Opieka nad miejscami pamięci to dług i nasza narodowa powinność wobec tysięcy zmarłych, zamęczonych i pomordowanych ofiar represji, to obowiązek nas wszystkich — Białorusinów, Polaków, Żydów i Rosjan żyjących w kraju i za granicą, o czym warto pamiętać.

Iness TODRYK

ZMIANY

Służba zasadnicza

Projekt nowej ustawy przewiduje krótszy okres zasadniczej służby wojskowej.

I tak, poborowi nie posiadający wyższego wykształcenia, w jednostkach wojsk wewnętrznych i ochrony granic będą odbywać służbę przez 18 miesięcy, a w innych jednostkach - 12 miesięcy.

Osoby posiadające wyższe wykształcenie - 9 miesięcy, a poborowi, którzy w trakcie studiów na państwowych uczelniach zaliczyli przedmioty wojskowe, spędzą tylko pół roku w jednostkach wojskowych.

NOMINACJE

Nowy premier

Prezydent Białorusi Aleksander Łukaszenko nominował dotychczasowego wicepremiera Giennadija Nowickiego na stanowisko szefa rządu.

Zdaniem obserwatorów, chce w ten sposób zapewnić sobie lojalność rządu i wzmocnić własną pozycję po kontrowersyjnym zwycięstwie we wrześniowych wyborach prezydenckich. Zachód i opozycja uważają, że wybory zostały sfałszowane.

Nowicki, którego musi jeszcze zaaprobować parlament, zastąpi na stanowisku premiera Władimira Jermoszyna.

„Giennadij Nowicki bardzo dobrze zna się na gospodarce." — powiedział Aleksander Łukaszenko, prezentując kandydata na premiera. Powiedział, że w przeszłości pracował w *"komitecie regionalnym partii komunistycznej"* i że jest *"szczególnie zdyscyplinowany"*. Dodał, że powinien również porozumieć się z opozycją.

Według Łukaszneki, Nowicki w przeszłości współpracował z byłym kandydatem na prezydenta Władimirem Gonczarikiem.

Nowicki jest z wykształcenia inżynierem budownictwa. Urodził się w Mohylewie w 1949r. Do rządu wszedł w 1994r. Był ministrem budownictwa i architektury, zanim w 1997r. został wicepremierem.

Natomiast, nowym ministrem sprawiedliwości został Wiktor Gołowanow. Wiktora Kamienkowa mianowano na stanowisko przewodniczącego Najwyższego Sądu Gospodarczego Republiki Białoruś.

PAP, IT

Przygotowała Iness TODRYK

Masa pomysłów

Nowym prezesem Towarzystwa Młodzieży Polskiej przy ZPB w Grodnie została Helena Niedzwiedzik

Ma 20 lat, studiuje prawo na Uniwersytecie Grodzieńskim (trzeci rok). Jest młodą, energiczną osobą. Lubi zawierać nowe znajomości. Podczas rozmowy, bardzo przyjaźnie się uśmiecha.

© A.SKORB

Helena Niedzwiedzik

Gratuluję obrania na tak wysokie stanowisko: jest to wielki zaszczyt, ale i duża odpowiedzialność. Jak się czujesz jako prezes?

- W TMP jestem już od dwóch lat. Na początku trudno było połączyć naukę z udziałem w spotkaniach Towarzystwa. Ale w ciągu ostatniego roku nie opuściłam żadnego spotkania: byłam zainteresowana wszystkim, co się tu odbywało. Byłam w zarządzie i poznałam od wewnątrz pracę organizacyjną. Cieszę się, iż mnie wybrano na prezesa. Mam dużo pomysłów i chęć do pracy. Los naszego towarzystwa nie jest mi obojętny. Możliwie nie wszystko od razu mi się uda, ale będę się starać.

Jakie pomysły masz zamiar realizować?

- Po pierwsze chcę się dowiedzieć, czego sami członkowie TMP - a jest nas ponad 80 - oczekują od naszych spotkań, jakie mają propozycje, czym się interesują. Chcę, aby jak najwięcej osób uczestniczyło w działalności Towarzystwa, również przychodziły nowe osoby. Będziemy przeprowadzać debaty na różne tematy interesujące młodzież (każdy będzie mógł wypowiedzieć się), zapraszać ciekawych ludzi, organizować imprezy i wycieczki. Postaramy się, aby młodzi ludzie w TMP mieli możliwość rozwijać własne zdolności i talenty. Planuję np. założyć zespół piosenkarski, odnowić kabaret. Najważniejsze, żeby wszyscy, także ci, którzy od niedawna są w naszym gronie, czuli się tu jak u siebie.

Będziemy kontynuować współpracę z innymi organizacjami młodzieżowymi (z Niezależnym Zrzeszeniem Studenckim Politechniki Warszawskiej, ze studentami z Katowic, Gdańska, z kółkiem młodzieżowym z Lidy) starać się poszerzać nasze kontakty z młodzieżą innych mniejszości narodowych na Białorusi. A przede wszystkim dbać o polskość, zachowanie kultury polskiej. Do TMP mogą przyjść młodzi ludzie w wieku od 18 do 35 lat pochodzenia polskiego, a także ci, którzy interesują się historią Polski, jej kulturą, znają język polski. Dbamy o to, aby każdy członek Towarzystwa mógł się uczyć języka (przy ZPB są prowadzone kursy językowe, młodzież z TMP ma zniżkę opłaty o 50 proc.), podczas spotkań staramy się rozmawiać po polsku. Zapraszamy wszystkich chętnych. Będziemy starać się zrobić nasze zebrania bardziej atrakcyjnymi.

Życzę sukcesów i dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Olesia KARPUK

Ogłoszenie

Zebrania TMP odbywają się **co drugi i ostatni czwartek miesiąca** w Siedzibie Głównej ZPB w Grodnie ul. Dzierżyńskiego 32 o godz. 19.

Z LISTÓW CZYTELNIKÓW

NIEGODNA ŚMIERĆ

Trudno jest pisać o śmierci, a zwłaszcza o śmierci bliskiej osoby

Moja mama była chora na białaczkę, a mimo to jej śmierć zszokowała wszystkich. Może dlatego, że przyczynili się do niej właśnie ci, którzy mieli ją leczyć. Sam jestem lekarzem i wiem, że można było zrobić wiele, żeby przedłużyć jej życie, a już na pewno, skoro dopuszczono do krytycznego stanu, chociaż pozwolić jej godnie umrzeć.

Diagnoza jaką usłyszałem — ostra białaczka szpikowa — brzmiała jak wyrocznia. Zbija mnie całkowicie z nóg i przyznam, że sam myślałem, że to już koniec. Ponieważ od kilku lat mieszkam i pracuję w Polsce, zabrałem mamę do siebie i umieściłem w szpitalu na Oddziale Hematologii. Mama była w stanie krytycznym, mogła nie przeżyć nawet drogi (o czym mnie nie poinformowano w Grodnie), ale zaryzykowaliśmy. W stanie zagrożenia życia rozpoczęło się intensywne leczenie: badania, transfuzje krwi, antybiotykoterapia i w końcu chemioterapia, której tak bardzo bała się mama, ale dzielnie ją zniosła. Dużo gożej było po chemii. Był to bardzo trudny okres, ale w końcu przebrnęliśmy przez niego wspólnie. To, co podczas choroby było ciężkie do zniesienia, to przecież sama świadomość choroby załamywała — stawało się lżejsze i łatwiejsze do pokonania dzięki ludziom pracującym w szpitalu. Dzięki ich przychylności, serdeczności, dobroci. Mama na każdym kroku powtarzała, że na tym oddziale pracują ludzie z prawdziwym powołaniem do służby chorym. Stwarzali rodzinną atmosferę wszystkim pacjentom, potrafili rozmawiać, podnosić na duchu, ich pracy towarzyszył uśmiech na twarzy, mimo że sami mieli różne kłopoty, z którymi boryka się człowiek. Lekarze dawali nam dużą nadzieję i *„nie pozwalali się poddawać"*.

Z dnia na dzień następowała poprawa, szpik kostny zaczął się odnawiać, powoli wracał apetyt, siły, chęć do życia. Cieszyliśmy się każdym dniem. Wyleczono nawet ropnia około odbytniczego, który był powikłaniem choroby.

Gdyby nie codzienne huśtawki temperatury ciała dochodzące do 40 stop. C, które były dla mamy bardzo męczące, wyglądała jak osoba wracająca do zdrowia. Uzyskano remisię choroby, co było bardzo ważne do planowania następnego etapu leczenia. Na krótki okres mama została nawet wypisana ze szpitala, żeby podregenerować organizm. Chodziła na spacery, dobrze się odżywiała i zbierała siły.

Rozpoczęła kolejny etap leczenia. Ponowne badania krwi i szpiku kostnego, transfuzje krwi, leki. Jak poprzednio wszystkie badania były starannie dobrane i kompleksowo przeprowadzone. Nie pominięto najmniejszego szczegółu. Jednak lekarze bardzo obawiali się kolejnej chemioterapii, chociaż podkreślali, że jest konieczna, bojąc się nieodwracalnych powikłań przy utrzymujących się skokach temperatury. Okazało się, że słusznie. Teraz to wiem, wtedy do końca nie rozumiałem.

Niestety nasze możliwości finansowe i pomoc innych osób skończyła się. Dlatego mama nie mogła dłużej pozostać na leczeniu. Jako obywatelka Białorusi (ale Polka z dziada pradziada), cały pobyt w szpitalu miała nieodpłatny. Leczenie trwało prawie 4 miesiące, a koszt jednej doby na Oddziale Hematologii obliczany jest na około 200 USD. Podjęliśmy trudną decyzję o powrocie do Grodna.

Ustaliliśmy, że dalsze léczenie Przejmie tutejszy szpital Wojewódzki. Najgorsze przecież miała za sobą.

Z dużą obawą oddawałem mamę pod opiekę zwłaszcza, że nie mogłem pozostać przy niej, lecz musiałem wracać do Polski. Uspokoiłem się trochę po rozmowie z ordynatorem, który zapewnił mnie, że przecież *„tutaj mają wszystko"*. Tak samo leczy się białaczkę jak i w innych miejscach na świecie, przetacza się krew i podaje chemioterapię, i że w ogóle nie było potrzeby zawozić jej i leczyć w Polsce. Zaufałem mu, zostawiłem mamę na dalsze leczenie i wyjechałem.

Po 12 dniach wróciłem w rodzinne strony, żeby mamę pochować.

Czułem wielki smutek, żal do siebie. Jednocześnie ogarniała mnie wściekłość i rozgoryczenie. Odwieczne pytanie — dlaczego? Dlaczego tak się stało? Dlaczego w tak krótkim czasie zaprzepaszczono to, co osiągnięto podczas leczenia w Polsce przez kilka miesięcy? Dlaczego zniszczono wysiłek, pracę tylu ludzi? Dlaczego musiała nastąpić śmierć? Przecież już było tak dobrze, miałem nadzieję, jeżeli nie na wyleczenie to na przedłużenie bytu na ziemi. Gdybym wiedział, że tak to się rozegra, że tak będzie przebiegać leczenie, nie wyjechałbym. Może nawet nie oddałbym jej do szpitala, lecz pozwolił spokojnie i godnie odejść. Szukałem usprawiedliwienia dla siebie, ale chyba ktoś inny zawinił.

Dziwnym trafem przeprowadzone badania odbiegały w znacznej mierze od zrobionych w Polsce przed wyjazdem, co oczywiście jest niezrozumiałe. Całe leczenie tu było ogromnym błędem w sztuce, i kiedy sobie przypominam z relacji ojca, przez co mama musiała przejść i na jakie cierpienia była narażona, myślę, że zwierząt traktuje się lepiej. Nieudane próby nakłucia żyły, po których ręce wyglądały jak sito w dodatku obrzęknięte i bolesne. Wcześniej nie było z tym problemu. Trudno nie wspomnieć tu o sprzęcie wielorazowego użytku, którego nigdzie już się nie stosuje, bo jest ogromnym zagrożeniem, nie mówiąc już o tym, że zardzewiały i tępy. Wprawdzie zlecono transfuzję krwi, ale jej nie przetoczono, bo jak twierdzono krew *„nie kapała"* i takie tłumaczenie wystarczyło, żeby tak potrzebną i cenną krew wylać, bo co można zrobić już z taką krwią. Temperaturę zagłuszano sterydami, a przecież wiadomo, jaki negatywny skutek one mają. W dodatku zastosowano bardzo silną chemioterapię, której organizm nie był w stanie przeżyć. W ciągu doby rozwinął się ogromny ropień na twarzy. Chirurg — nie boję się tego powiedzieć - jak rzeźnik naciął twarz nożem, bez żadnego znieczulenia. Niezabezpieczoną ranę pozostawiono sączącą. Nie zastosowano drenażu i sterylnego opatrunku. Krzyk, łzy, ból i bezradność mamy do końca pozostaną w pamięci mojego ojca. Spuchnięta twarz nie pozwalała jej nawet otworzyć oczu. Obrzęk narastał, zajął nie tylko twarz, ale i szyję, mama po prostu zaczęła się dusić, coraz częściej brakowało jej powietrza, spuchnięty język zamykał wejście do krtani. Przez kilka godzin błagała o pomoc. Nie zrobiono nic, żeby jej pomóc. Nic poza tym, że pomogli jej odejść z tego świata. Nie zastosowano tlenoterapii, pielęgniarka szukała butli z tlenem nawet na innych oddziałach, ale bezskutecznie. Nie podano środków uśmierzających ból, w końcu nie przyszedł nawet lekarz, bo przecież nie może być w kilku miejscach jednocześnie dyżurując na kilku oddziałach. A przecież to nie loteria, jednemu się uda, drugiemu nie. Mama umierała nie na białaczkę, lecz na powikłania, do których doprowadzono i wycofano się rozkładając ręce. Tłumacząc, że przecież to jest choroba nieuleczalna. Mama była zupełnie przytomna, umierała w pełnej świadomości. Co wtedy myślała o tym świecie? Jeszcze chodząc po szpitalnej sali i dusząc się, upadła ojcu na ręce. Dlaczego nie przewieziono jej na Oddział Intensywnej Terapii, nie zaintubowano? To mój ojciec, który nie jest lekarzem szukał rurki, żeby jej udrożnić drogi oddechowe. A oni? Czy można przekreślić człowieka chorego i nie podjąć walki o życie? Skazać go na konanie w mękach? Nie udzielić pomocy, bo i tak umrze, a jak — to nie ważne? Nie mogę zrozumieć, dlaczego postąpiono tak nieludzko w ostatnich godzinach jej życia. Skąd się bierze tyle wrogości do osób chorych ze strony ludzi, którzy kiedyś tam zdecydowali się im pomagać podejmując taki zawód? Skąd tyle obojętności w stosunku do osoby cierpiącej czy umierającej. Czy to wina tych ludzi, czy systemu, który stworzył im takie warunki bytowe, że ludzie nie mają siły walczyć o lepsze jutro. Sami borykają się z trudami życia codziennego, a dla innych nie wystarcza już dobroci. Ludzie źle traktowani, tak samo traktują innych. Bo inaczej już nie potrafią. Są wewnętrznie wypaleni, i to nie tylko zawodowo. A przecież szpital to nie obóz koncentracyjny, gdzie dokonuje się selekcji ludności. W ciężkich warunkach kto przeżyje, to ma szczęście.

Nic już nie wróci życia mojej mamy, ale boję się o moich bliskich, którzy muszą tu żyć. Czy w razie konieczności leczenia będą skazani na te surowe warunki? Bo takie leczenie to katownie, przysparzanie dodatkowego bólu. To droga łez ku śmierci!

Nazwisko autora jest znane redakcji

AKCJA

"Pomóż powodzianom"

Lista ofiarodawców (nazwiska zostały podane według nadesłanych spisów, za błędy przepraszamy):

Oddział ZPB w Werenowie

3133 S.Waszkiewicz
3134 F.Balcewicz
3135 A.Gryszko
3136 M.Bobina
3137 W.Niedwiedzka
3138 Z.Szeszko
3139 M.Oładо
3140 G.Bojko
3141 Z.Wołosiewicz
3142 W.Wojciechowicz
3143 R.Waszkiewicz
3144 I.Ptaszyńska
3145 Mielko
3146 M.Kurowska
3147 W.Sakson
3148 H.Łysz
3149 J.Wojciukiewicz
3150 A.Markiewicz
3151 H.Kowalczys
3152 K.Mikuć
3153 J.Tolaronok
3154 A.Mukłanowicz
3155 L.Masiukiewicz

Oddział ZPB w Raduniu

3156 H.Żegzdryń
3157 J.Żegzdryń
3158 W.Żegzdryń
3159 D.Żegzdryń
3160 I.Saldziun
3161 H.Bienkiewicz
3162 A.Bienkiewicz
3163 A.Paszkielewicz
3164 B.Matonis
3165 A.Wajtkun
3166 D.Żegzdrin
3167 M.Żegzdrin
3168 M.Giełażyń
3169 H.Żdanowicz
3170 G.Żuk
3171 F.Szyłko
3172 H.Puszklic
3173 M.Kasper
3174 F.Kasper
3175 M.Sinkiewicz
3176 H.Andziulewicz
3177 M.Babul
3178 A.Tkaczuk
3179 I.Lebiedziewicz
3180 J.Lebiedziewicz
3181 I.Rapiej
3182 M.Stanczyk
3183 D.Sinkiewicz
3184 .Michałowski
3185 M.Barkowska
3186 M.Szyłko
3187 T.Mindziul
3188 W.Szyłko
3189 A.Szyłko
3190 H.Lemantowicz
3191 H.Lemantowicz
3192 H.Małaszewicz
3193 R.Połubienko
3194 A.Szczerbakowa
3195 A.Simonowicz
3196 J.Simonowicz
3197 W.Pieszkiewicz
3198 H.Maciulewicz
3199 E.Smiecka

Dębówka

3200 J.Chlistowski

Prokopowicze

3201 M.Orłowska

Indura

3202 S.Ruksza
3203 K.Kiziuk
3204 H.Anoszko

Wołkowysk

3205 W.Kucharczyk

Szkoła Polska w Wołkowysku Klasa 5

3206 M. Michajmiszyna
3207 A. Suchanow
3208 G. Juszko

ZABŁOC

W niedzielę w auli zabłockiej średniej szkoły odbył się III Konkurs Recytatorski pt. „Pokochaj polską mowę". Uczestnikami konkursu byli uczniowie z zabłockiej, przewoskiej i osipowskiej szkół, uczący się języka polskiego.

Gośćmi byli członkowie „Wspólnoty Polskiej" Koła Elbląg-Stagniewo na czele z jego prezesem Janem Jaraszkiem. Prowadzącymi konkursu byli Jula i Piotr Pyszynscy pod kierownictwem nauczycielki języka polskiego Haliny Nienartowicz.

Recytowano wiersze przeważnie autorstwa ks. Jana Twardowskiego.

W przerwach konkursu trwał program koncertowy, w którym uczestniczyli uczniowie wyżej wymienionych szkół oraz gość konkursu studentka uniwersytetu w Mińsku Ola Firynowicz.

W młodszej grupie przyznano pierwsze miejsce Julii Mysliwiec, a w starszej -Oli Adamskiej, obydwie uczennice zabłockiej szkoły.

Oprócz dyplomów za I, II i III miejsca wszyscy uczestnicy otrzymali prezenty od gości z Polski, a artyści słodycze.

Serdecznie dziękujemy naszym przyjaciołom z Polski za podarowane chwile radości naszym dzieciom, które są na drodze odrodzenia mowy przodków.

Piotr KUZMICZ

Orzeszkowa w nowym milenium

Uroczystości ku pamięci naszej sławnej rodaczki

ciąg dalszy ze str. 1

Przywitał uczestników konferencji rektor Uniwersytetu Grodzieńskiego dr Sergiusz Maskiewicz, podkreślając wielki wpływ na kulturę Grodzieńszczyzny fenomenu Orzeszkowej. Ambasador RP na Białorusi dr Mariusz Maszkiewicz wyraził nadzieję, że konferencja będzie kontynuowana i zaowocuje wielkimi sukcesami tak krzewienia literatury polskiej, jak i w ogóle polskości.

- *Opisywała niby drobne sprawy, ale przez pryzmat codziennego życia wydają się one bardzo wielkimi, ponieważ mówiła o wartości tej ziemi — wieloetniczności, wielokulturowości, tolerancji i umiejętności współżycia przy takim zróżnicowaniu* — powiedział.

Z zapałem mówił o Orzeszkowej jako o *„córce białoruskiego narodu"* Stanisław Januszkiewicz, zastępca dziekana wydziału filologicznego ds. nauki.

Przez trzy wrześniowe dni praca konferencji przybierała różne formy: odczyty referatów naukowych, składanie kwiatów na grobie pisarki, dyskusje i rozmowy w towarzyskim gronie nad Niemnem, podsumowanie pracy tego naukowego zebrania w domku Elizy Orzeszkowej. Kompozycję „W salonie literackim" na podstawie wspomnień i dzienników Orzeszkowej przygotowali studenci pod kierownictwem Ireny Chlistowskiej, która świetnie zagrała główną rolę — pisarkę. „Nasza pani Eliza" — tak ciepło mówili o Elizie Orzeszkowej uczestnicy konferencji z Białorusi, Polski i Rosji.

© J. WANIUKIEWICZ

Prof. Swietłana Musijenko, dr Mariusz Maszkiewicz, dr Sergiusz Maskiewicz

Organizatorem tego przedsięwzięcia wystąpiła Katedra Filologii Polskiej Uniwersytetu Grodzieńskiego przy współudziale i wsparciu Związku Polaków na Białorusi oraz Polskiej Macierzy Szkolnej.

- *Konferencja ta nie jest pierwszą w dorobku naukowym Katedry Filologii Polskiej Uniwersytetu Grodzieńskiego* — mówi prof. Swietłana Musijenko, kierownik katedry. — *W sumie odbyło się ponad 10 konferencji, większość z których przeprowadzono w Grodnie, były także w Krakowie i Siedlcach. Eliza Orzeszkowa jest honorową mieszkanką Grodna, która rozsławiła to miasto na cały świat. Jej twórczość jest skarbnicą kultury światowej. W roku bieżącym obchodzimy 160. rocznicę jej urodzin.*

Materiał konferencji został podzielony na 4 potoki tematyczne. Pierwszy pt. „Na przestrzeni estetycznej Elizy Orzeszkowej" zawierał referaty wybitnych uczonych. Interesujące referaty zostały wygłoszone przez prof. Wiktora Choriewa z Akademii Nauk w Rosji, który na tle literatury warszawskiego pozytywizmu przedstawił rozwój kultury polskiej i rosyjskiej XIX wieku. Prof. Józef Bachurz z Uniwersytetu Gdańskiego, najwybitniejszy badacz twórczości Elizy Orzeszkowej, na podstawie odnalezionego rękopisu „Nad Niemnem" przedstawił imiona i nazwiska bahaterów oraz ich zmiany podczas pracy nad utworem. Prof. Helena Cybienko z Uniwersutrtu Moskiewskiego przedstawiła rolę powieści „Nad Niemnem" w rozwoju literatury rosyjskiej. Wystąpienie prof. Swietłany Musijenko dotyczyło motywów białoruskich w kontekście działalności i twórczości Elizy Orzeszkowej, nie białoruskości tylko uświadomienia przez pisarkę życia białoruskiego narodu.

Drugi potok — „Eliza Orzeszkowa i literacko-lingwistyczny proces początku III tysiąclecia" był przedstawiony w referatach prof. Haliny Bursztyńskiej, prof. Wandy Renikowej z Krakowa, dr Heleny Bilutenko z Grodna, Michała Janickiego z Brześcia i in. Przedstawione badania dotyczyły Grodna i okolic w prywatnych relacjach E. Orzeszkowej, nadniemeńskiej wsi w powieści „Dziurdziowie", relacji Orzeszkowa i teatr, Orzeszkowa i wydawcy.

Trzeci potok konferencji — "Eliza Orzeszkowa i kultura białoruska" — określał ważne znaczenie twórczości pisarki dla rozwoju kultury tej ziemi, na której mieszkała: białoruskie motywy w twórczości, jej twórczość w historii rozwoju kierunków stylistycznych, dorobek pisarki we współczesnym kontekście i in. Zakończyły się odczyty rozdziałem „Nauka współczesna w hołdzie Elizie Orzeszkowej" przedstawiającym naukowe badania i odkrycia w różnych dziedzinach kultury doświadczonych i młodych naukowców grodzieńskich.

Symbolicznym było zakończenie konferencji w domku wielkiej grodnianki. Maria Ejsmont, przewodnicząca Komitetu Pamięci E. Orzeszkowej i założycielka ekspozycji muzealnej, wygłosiła referat o znaczeniu i kulcie Elizy Orzeszkowej w Grodnie. Wszyscy uczestnicy konferencji przyjęli uchwały, w których mówi się o odnieseniu do zabytków Grodzieńszczyzny ekspozycji muzealnej, o dążeniu uczynić w domku pisarki pełnowartościowego muzeum, o założeniu przy Katedrze Filologii Polskiej laboratorium naukowego badań polsko-białorusko-rosyjskich związków kulturalnych oraz o możliwości założenia na podstawie polonistyki grodzieńskiej Instytutu im. E. Orzeszkowej. Mówiąc o osobliwościach tegorocznej konferencji prof. Wiktor Choriew zaznaczył:

- *Konferencja stała się demonstracją osiągnięć przede wszystkim naukowej kadry grodzieńskiej. Było dużo referatów młodych badaczy, co cieszy, ponieważ stara kadra polonistyczna na Białorusi jak i w Rosji wykrusza, więc stawiamy teraz na młodzież. Widzę, że polonistyka będzie miała przyszłość. Konferencja jest także bardzo ważna, ponieważ badacze spotykają się, wymieniają się opiniami, a młodzi się uczą.*

Tatiana ZALESKA

PIELGRZYMKA

Spełnione marzenie

W dniach 26 września - 1 października br. pątnicy z całej Białorusi oraz działacze Związku Polaków na Białorusi byli na pielgrzymce w Polsce.

Pomysłodawcą i inicjatorem tego przedsięwzięcia były Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" Oddział Kujawsko-Pomorski w Toruniu na czele z jego prezesem Józefem Sawionkiem oraz Związek Polaków na Białorusi na czele z wiceprezesem ZPB Józefem Porzeckim. Organizatorzy dołożyli wszelkich starań, aby pielgrzymi czuli się dobrze.

Była to ciekawa podróż do Lichenia, Torunia, Częstochowy, Ciechocinka, Gietrzwaldu oraz Świętej Lipki. Uczestnikami wycieczki byli przeważnie ludzie w starszym wieku. Celem organizatorów wizyty rodaków z Białorusi była chęć przybliżenia im miejsc kultu religijnego — Sanktuaria Maryjne oraz najcenniejszych obiektów zabytkowych.

Czas podróży był wypełniony refleksjami i modlitwami w intencji Kościoła i Ojca Świętego, diecezji i jej pasterzy oraz rodzin i bliskich. Duchownym przewodnikiem tej podróży był ksiądz Jan, Redemptorysta z Torunia, który dołożył wszelkich starań, aby pielgrzymi zbliżyli się z Bogiem, aby *„stał się dla nich Światłem i Życiem"*. Zdecydowana większość zaproszonych przyjechała do Polski po raz pierwszy, co było dla nich wyjątkowym przeżyciem. Uczestnicy pobytu wzięli udział w spotkaniu na rozgłośni Radia Maryja w Toruniu, która istnieje od 10 lat, a trzy osoby miały okazję wejścia na antenę.

Podczas pielgrzymki jej uczestnicy wielokrotnie spotykali się z dowodami życzliwości i gościnności ze strony Rodaków.

Iness TODRYK

INDURA

Wyróżnienie

Pielgrzymkę do Ostrej Bramy odbyła prawie 40-osobowa grupa z Oddziału ZPB w Indurze 23 września br. Ten wyjazd do sanktuarium (jako wyróżnienie ZG ZPB) stał się znakiem wdzięczności za największą uzbieraną przez oddział kwotę pomocy powodzianom w Polsce.

Emocjonalnie i wzruszająco przeżywali pielgrzymi (a były to starsze osoby po 60-ce) zwiedzanie Ostrej Bramy, cmentarza Rossa, po którym oprowadził przedstawiciel ZPL, mszy św. w kościele Ducha Świętego. Natchniony śpiew przed cudownym obrazem wznosił się jako dziękczynienie za możliwość wyjazdu.

Prezes oddziału w Indurze Teresa Hołownia z całego serca składa serdeczne podziękowania na ręce prezesa ZPB Tadeusza Kruczkowskiego i wiceprezesa Józefa Porzeckiego za zorganizowanie wyjazdu.

Inf. wł.

PRUDZIANY

Z myślą o dzieciach

Z inicjatywy nauczycielki z Nowego Dworu Aldony Rodziewicz i dzięki dobrej woli dyrektor szkoły podstawowej w Prudzianach Lucjany Markiewicz, przy wsparciu dyrektora Domu Polskiego w Szczuczynie Wiktora Bogdana i dyrektora PMS w Grodnie Teresy Kryszyn dzieci z Prudzian i okolicznych wsi od pierwszego września pobierają naukę języka polskiego. W szkole było wolne pomieszczenie, które zostało przeznaczone na pracownię języka polskiego. Teraz są tam niezbędne podręczniki lektury, czasopisma, zamieszczono plakaty "Poznaj Polskę", "ABC Polski" itd. Dzieci chętnie przychodzą tu na lekcje języka polskiego, czytają i piszą, słuchają polskich piosenek, a podczas przerw przeglądają różne czasopisma. W domu z zadowoleniem opowiadają o tym, czego już się nauczyły. I my, rodzice, cieszymy się, że nasze dzieci uczą się czytać, pisać po polsku, poznają kulturę polską.

Chcemy za pośrednictwem Głosu podziękować pani Aldonie za to, że podjęła się trudu dojeżdżać 7 km do Prudzian, by uczyć nasze dzieci języka ojczystego.

W imieniu rodziców Helena TEŻYK

FOTO w Głosie

© I. TODRYK

Dnia 14 września br. odbył się Międzynarodowy Konkurs Ortograficzny „Mistrz Ortografii" w Łodzi, zorganizowany w Szkole Podstawowej nr 162. Do rywalizacji o tytuł najlepszego ortografa przystąpiły dzieci z Białorusi, Litwy i Polski. Uczestnicy konkursu pisali dyktando w trzech grupach wiekowych: klasy 5-6, 7-8, 9-11.

Spośród uczestników eliminacji konkursowych wyłonieni zostali najlepsi. III miejsce zajęła Anna Pyżowa, uczennica klasy 8 Polskiej Szkoły w Grodnie. Serdecznie gratulujemy zwycięzczyni Konkursu Ortograficznego i życzymy godnego stawiania czoła nowym wyzwaniom w następnych konkursach.

Wyrazy głębokiego współczucia rodzinie i bliskim z powodu śmierci żołnierza AK

śp. Kazimierza GRABOWSKIEGO

składa Zarząd Obwodowy Oddziału ZPB w Witebsku

Za pokój duszy

śp. Walerii BOREWICZ

zostanie odprawiona msza św. w Katedrze Grodzieńskiej dnia **12 października br. o godz. 9.00.**

Życzliwych jej pamięci zapraszamy

Oddział Miejski ZPB w Grodnie

Ogłoszenie

Dział Kultury ZPB serdecznie zaprasza dziecięce zespoły artystyczne do udziału w VIII Dziecięcym Festiwalu Piosenki Polskiej, który odbędzie się w Domu Polskim **w Lidzie 28 października br.**

Zgłoszenia uczestnictwa prosimy kierować do **Działu Kultury ZPB** pod nr. tel. (152) 72 00 75, (152) 77 18 85.

Poniedziałek

8 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.10 Документальный сериал "Страны мира "(Япония)(Международный Французский Канал).
10.00 "Морская полиция". Сериал (Австралия).
10.45 Телебарометр. Прогноз погоды.
11.05 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
12.00 Новости.
12.15 Время местное. Репортажи из провинции.
12.40 Волшебная шкатулка "Союзмультфильма". "Капризная принцесса", "Кот, который гулял сам по себе".
13.20 П.Ришар в комедии "Я робок, но я лечусь"(Франция).
15.00 Новости.
15.20 Детективный сериал "Жюли Леско" (Франция). 5-я серия.
17.00 "Морская полиция". Сериал (Австралия).
17.45 Фильмы братьев Люмьер(Международный Французский Канал).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Познавательный сериал "Пятое измерение "(Международный Фран цузский Канал). 1-я серия.
19.00 П.Ришар в комедии "Он начинает сердиться"(Франция).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
22.35 Стадион.
23.00 Планета "АРТ".
23.30 Новости.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 "Земля любви". Сериал.
09.15 "Каменская: Игра на чужом поле". 1-я серия.
10.20 Документальный детектив.
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.15 Возможно все.
14.35 Звездный час.
15.00 "Возвращение Будулая". 3-я серия.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 "С легким паром!".
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 Жди меня.
20.00 Время.
20.30 "Пятый угол".
21.40 Независимое расследование.
22.30 Ночное "Время".
23.00 "На футболе".
23.45 Сериал "16-й отдел".

РТР

08.00 Вести.
08.15 Комедия "За витриной универмага".
10.00 Вести.
10.30 "Фитиль".
10.50 Детектив "Кобра". Фильм 2-й. "Черная кровь". 1-я часть.
16.00 Вести + Подробности.
16.30 Экспертиза РТР.
17.00 "Возвращение в Эдем". Сериал.
18.00 Сериал "Воровка".
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Детектив "Пуаро Агаты Кристи. Смерть лорда Эджвара".
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Фильм "Без срока давности".
00.30 Спорт за неделю.
01.30 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 "Тишина и крик". Худ.фильм.
08.40 Марина Цветаева в Лондоне.
09.10 Смехоностальгия.
09.55 Нобелевские лауреаты.
10.35 Сферы.
11.15 "Сказка про охотника". Мультфильм.
11.30 Новости культуры.
11.45 Короткометражные художественные фильмы.
13.00 Мультфильмы.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 V Международный экологический телефестиваль "Спасти и сохранить".
14.15 Архитектурная галерея.
14.30 "Осенние портреты".
15.00 Новости культуры.
15.10 "Магические приключения. Джонни Мисто - мальчик-волшебник". Сериал.
15.35 Нобелевские лауреаты.
16.15 С.Прокофьев. 1-й концерт для фортепиано с оркестром.
16.30 "Мир авиации". Тележурнал.
17.00 Сверхнаука. "Внимание, взрыв!"
17.30 Новости культуры.
17.50 "Мой Эрмитаж". Авторская программа М.Пиотровского.
18.15 "Династия Штраусов". Сериал.
19.15 "Разведка, о которой знали немногие...".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 "Дамы и гусары". Спектакль.
22.30 От киноавангарда к видеоарту.
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
05.15, 06.20, 07.55, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
08.25 Служба спасения.
09.25 Намедни.
10.40 Куклы.
11.25 Фильм "Жили три холостяка". 1-я серия.
13.50 Сериал "Салон красоты".
15.25 Фильм "Взбесившийся автобус".
18.35 Герой дня.
18.55 Сериал "Дальнобойщики".
20.00 Алчность.
21.55 Сериал "Скорая помощь".
23.30 Гордон.

Wtorek

9 października

БТ

Техническая профилактика до 15.00
15.00 Новости.
15.15 "Приятного аппетита, дети!" Док. сериал для детей(Между народный Французский Канал).
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.05 "Пять чудес".
16.15 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 Фильм-портрет "Игорь Владимирович Ильинский. Уроки жизни" (ЦТ).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 "Москва - Минск".
18.55 Фильмы братьев Люмьер(Международный Французский Канал).
19.10 Настольный теннис. Евролига национальных команд, супердивизион. Мужчины. Беларусь - Швеция. Прямая трансляция,
19.50 Короткометражный худ.фильм "Знакомьтесь...Джаннет" (США).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 П.Ришар в комедии "Ничего не знаю, но скажу вам все"(Франция).
23.05 Спорт-курьер.
23.15 Ток-шоу "Дела житейские".
23.45 Новости.
00.00 Настольный теннис. Евролига национальных команд, супердивизион. Мужчины. Беларусь - Швеция(окончание матча).

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 "Земля любви". Сериал.
09.15 "Каменская: Игра на чужом поле". 2-я серия.
10.20 "С легким паром!".
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.15 Один дома.
14.35 Царь горы.
15.00 "Возвращение Будулая". 4-я серия.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 Русский экстрим.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 "Слабое звено". Игровое шоу.
20.00 Время.
20.30 "Пятый угол".
21.40 Кремль-9. "Лаврентий Берия: Рывок к власти".
22.30 Ночное "Время".
23.00 Цивилизация.
23.40 Сериал "Угол атаки".

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал "Семейные тайны".
09.10 Диалоги о животных.
10.00 Вести.
10.30 "Санта-Барбара". Сериал.
16.00 Вести + Подробности.
16.30 Экспертиза РТР.
17.00 "Возвращение в Эдем". Сериал.
18.00 Сериал "Воровка".
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Сериал "Семейные тайны".
20.55 "Кавказский крест". Часть 1-я.
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Фантастический фильм "Они живы".
00.35 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 "Повесть о неизвестном актере". Худ.фильм.
08.50 Р.Штраус. Сюита из оперы "Кавалер розы".
09.15 Золотой пьедестал.
09.40 Документальный экран. "Режиссер Сергей Мирошниченко: "А прошлое кажется сном..."
10.35 Дом Актера.
11.15 "Секрет Лсу". Мультфильм.
11.30 Новости культуры.
11.45 "Дом и хозяин". Худ.фильм.
13.10 "Легенды перуанских индейцев". Мультфильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Дело житейское.
14.10 V Международный экологический телефестиваль "Спасти и сохранить".
14.15 Власть факта.
14.30 Сценограмма.
15.00 Новости культуры.
15.10 "Магические приключения. Джонни Мисто - мальчик-волшебник". Сериал.
15.35 "Режиссер Сергей Мирошниченко: "А прошлое кажется сном..."
16.30 "Российский курьер".
17.00 Сверхнаука.
17.30 Новости культуры.
17.50 Дворцовые тайны.
18.15 "Династия Штраусов". Сериал.
19.15 "Разведка, о которой знали немногие..." Александр Орлов.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 "Евсти-ГЕНИЙ".
20.40 "Повесть о неизвестном актере". Худ.фильм.
22.00 "Сказка сказок". Мультфильм.
22.30 "Апокриф".
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.05 Сегодня.
05.15, 06.20, 13.25, 17.40 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55, 18.55 Сериал "Дальнобойщики".
09.25 "Большой секрет для маленькой компании".
10.25 Путешествия натуралиста.
11.25 Фильм "Жили три холостяка". 2-я серия.
13.50 Сериал "Салон красоты".
15.35 Боевик "Покровитель".
16.40, 21.55 Сериал "Скорая помощь".
18.35 Герой дня.
20.00 Алчность.
23.30 Гордон.

Środa

10 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 "Легкий хлеб". Короткометражныйхуд.фильм ("Телефильм").
9.35 Арсенал. Программа об армии.
10.00 Здоровье. Тележурнал.
10.25 Сад мечты. Передача для дачников.
10.50 Фильмы братьев Люмьер(Международный Французский Канал).
11.00 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.05 П.Ришар в комедии "Ничего не знаю, но скажу вам все" (Франция).
14.25 Док.сериал "Сокровища мировой культуры"(Германия).
15.00 Новости.
15.15 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
15.45 "Пять чудес".
16.00 Футбол. Чемпионат Беларуси. БАТЭ(Борисов) - "Славия" (Мозырь).Трансляция из Борисова. В перерыве(16.50) - Третий тайм.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Союзное вече.
18.50 Познавательный сериал "Пятоеизмерение" (Международный Французский Канал). 2-я серия.
19.20 Премьера на БТ. А.Соколов, И.Алферова в психологической драме"Потерянный рай "(Украина).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Криминальное досье.
23.10 "Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
23.35 Новости.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 "Земля любви". Сериал.
09.15 "Пятый угол".
10.20 Русский экстрим.
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.15 Семь бед - один ответ.
14.34 Программа "100%".
15.00 "Возвращение Будулая". 5-я с.
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 Смехопанорама.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 "Кто хочет стать миллионером?".
20.00 Время.
20.30 "Пятый угол".
21.40 Как это было. Трагедия в Лужниках. 1982 г.
22.30 Ночное "Время".
23.00 Формула власти. Президент Финляндии.
23.35 Сериал "Угол атаки".

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал "Семейные тайны".
09.10 Диалоги о животных.
10.00 Вести.
10.30 "Санта-Барбара". Сериал.
16.00 Вести + Подробности.
16.30 Экспертиза РТР.
17.00 "Возвращение в Эдем". Сериал.
18.00 Сериал "Воровка".
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Сериал "Семейные тайны".
20.55 Док.фильм "Узбекистан".
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 Фильм "Круги на воде".
00.20 Горячая десятка.
01.15 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 "Одинокие". Худ.фильм.
09.15 Ток-шоу "Наобум".
09.40 Кино молодых. "Поколение-2000".
10.40 "Евсти-ГЕНИЙ".
11.30 Новости культуры.
11.45 "А если это любовь?" Худ.фильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Московские тайны.
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Блистательный Санкт-Петербург.
15.00 Новости культуры.
15.10 "Магические приключения. Джонни Мисто - мальчик-волшебник".
15.35 Кино молодых. "Поколение-2000".
16.35 Машины времени.
17.00 Сверхнаука.
17.30 Новости культуры.
17.50 Кто мы?
18.15 "Династия Штраусов". Сериал.
19.15 "Разведка, о которой знали немногие...".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Острова.
20.40 "Одинокие". Худ.фильм.
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
05.15, 06.20, 13.25, 17.30 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55, 18.55 Сериал "Дальнобойщики".
09.30 "Продолжение следует...".
10.25 "Среда".
11.25 Комедия "Маленькое одолжение".
13.50 Сериал "Салон красоты".
15.35 Фильм "Сукины дети".
16.40 Сериал "Скорая помощь".
18.35 Герой дня.
20.00 Алчность.
21.35 Футбол. Лига чемпионов. "Спарта" (Прага) - "Спартак" (Москва).
23.50 Гордон.
00.35 Третий тайм.
01.30 Футбол. Лига чемпионов. "Фейеноорд" (Нидерланды) - "Бавария" (Мюнхен).

Czwartek

11 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
10.00 "Пой, душа!" Международный фестиваль народного творчества. Семейные фольклорные коллективы(Дзержинский район).
10.30 Телевизионный Дом кино. Итоги третьего Национального кинофестиваля в Бресте.
11.00 "Человек моря". Сериал(Аргентина).
11.50 Фильмы братьев Люмьер(Международный Французский Канал).
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 В.Гаркалин, А.Болтнев в многосерийном худ.фильме по роман В.Дудинцева "Белые одежды"("Беларусьфильм"). 1-я серия.
14.15 Док.сериал "Сокровища мировой культуры" (Германия).
15.00 Новости.
15.15 "Приятного аппетита, дети!" Док.сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей (Германия).
16.05 "Пять чудес".
16.15 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшекласников.
17.00 "Морская полиция". Сериал(Австралия).
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 "Иван Ярыгин. Воспоминания". Док.фильм.
19.00 А.Бандерас и А.Асанте в музыкальном худ.фильме "Короли мамбо" (США).
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 "Человек моря". Сериал (Аргентина).
22.30 Спорт-курьер.
22.40 Королевская охота.
23.10 Новости.

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 "Земля любви". Сериал.
09.15 "Пятый угол".
10.20 Смехопанорама.
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 КОАПП.
14.40 "Ералаш".
14.50 Водевиль "Свадьба".
16.00 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.25 "Сами с усами".
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 "Слабое звено".
20.00 Время.
20.30 "Каменская: Убийца поневоле". 1-я серия.
21.40 Человек и закон.
22.30 Ночное "Время".
23.00 Премьера авторской программы Сати Спиваковой.
23.35 Реальная музыка.
00.05 Сериал "Угол атаки".

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал "Семейные тайны".
09.10 Вокруг света.
10.00 Вести.
10.30 "Санта-Барбара". Сериал.
16.00 Вести + Подробности.
16.30 Экспертиза РТР.
17.00 "Возвращение в Эдем". Сериал.
18.00 Сериал "Воровка".
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Сериал "Семейные тайны".
20.55 "Штази. Преданы и забыты". Док.фильм.
22.00 Вести + Подробности.
22.30 Местное время. Вести - Москва.
22.45 "Панорама кино" с Валерием Тодоровским.
23.50 Фильм "С Днем рождения!".
01.15 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 "Твой сын". Худ.фильм.
09.00 "Русские напевы". Мультфильм.
09.15 "Вокзал мечты".
09.40 Кино молодых. "Поколение-2000".
10.40 Отечество и судьбы.
11.30 Новости культуры.
11.45 "Первый троллейбус". Худ.фильм.
13.05 "Ох, уж эти детки". Мультсериал.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 Московские тайны.
14.15 Чем живет Россия.
14.30 А.Фет. "Бессонница".
15.00 Новости культуры.
15.10 "Магические приключения. Маленькое привидение". Сериал.
15.35 Кино молодых. "Поколение-2000".
16.35 Экспедиция "ЧИЖ".
17.00 Сверхнаука.
17.30 Новости культуры.
17.50 Парижский журнал.
18.15 "Династия Штраусов". Сериал.
19.15 "Разведка, о которой знали немногие...".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 "Цитаты из жизни".
20.40 "Смеха ради". Худ.фильм.
22.15 "Банкет". Мультфильм.
22.30 "Джазофрения".
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сегодня.
05.15, 06.20, 13.25, 17.30 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55, 18.55 Сериал "Дальнобойщики".
09.25 Ох, уж эти дети!
10.00 Без рецепта.
10.25 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.25 Фильм "Лицо на мишени". 1-я серия.
13.50 Сериал "Салон красоты".
15.30 Фильм "Родня".
18.35 Герой дня.
20.00 Внимание: розыск!
21.55 Совершенно секретно.
23.25 Гордон.

Polska redakcja TV Grodno
zaprasza
do obejrzenia programu "Nad Niemnem", transmisja którego odbędzie się 9 października br. o godz. 17.10 oraz programu «Poetka z Porozowa»z cyklu «Portrety» 11 października br. w telewizji białoruskiej.

Piątek

12 października

БТ

6.30 Доброе утро, Беларусь!
7.00 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
9.00 Новости.
9.15 "Морская полиция". Сериал(Австралия). Заключительная серия.
10.00 1снасць. Духовная программа.
10.25 Телевитамин.
10.50 Видеофильм "Уроки мастера".
11.10 "На перекрестках Европы". Телефестиваль белорусской песни.
12.00 Новости.
12.15 Добрый день, Беларусь!
13.00 "Белые одежды". Худ.фильм. 2-я серия.
14.10 Док.сериал "Сокровища мировой культуры" (Германия).
15.00 Новости.
15.15 "Приятного аппетита, дети!" Док.сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.30 "Все на орбиту!" Познавательный сериал для детей (Международный Французский Канал).
15.40 "Маленькие Эйнштейны". Сериал для детей(Германия).
16.05 "Пять чудес".
16.15 "5 x 5". Информационно-развлекательная программа для старшеклассников.
17.00 "Морская полиция". Сериал(Австралия). Заключительная серия.
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 Фильмы братьев Люмьер (Международный Французский Канал).
18.35 Познавательный сериал "Пятое измерение"(Международный Французский Канал). 3-я серия.
19.05 К.Лавров и Л.Виралайнен в худ.фильме "С юбилеем подождем" ("Беларусьфильм").
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама. Информационный канал.
21.45 Детективный сериал "Инспектор Шиманский"(Германия). 6-я серия.
23.15 Спорт-курьер.
23.25 Белорусская двадцатка.
23.50 Новости.
0.05 Ночной сеанс. Ж.-П..Лео в детективном триллере "Дело вкуса" (Франция).

ОРТ

08.00 Новости.
08.15 "Земля любви". Сериал.
09.15 "Пятый угол".
10.20 "Сами с усами".
10.50 Библиомания.
11.00 Новости.
14.00 Новости.
14.20 Мультфильм "Робин Гуд".
15.50 "Ералаш".
16.00 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
17.00 Новости.
17.25 Док.детектив "Последний рецепт отшельника". Дело 2000 года.
18.00 "Земля любви". Сериал.
19.00 Поле чудес.
20.00 Время.
20.30 "Каменская: Убийца поневоле". 2-я серия.
21.40 Детектив "Лицом к лицу".
00.15 Новости.
00.40 Фильм "Всплеск".

РТР

08.00 Вести.
08.15 Сериал "Семейные тайны".
09.10 Новая "Старая квартира".
10.00 Вести.
10.30 "Санта-Барбара". Сериал.
16.00 Вести.
16.20 Футбол. Чемпионат России. "Зенит" (Санкт-Петербург) - "Локомотив" (Москва).
18.00 Сериал "Воровка".
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Сериал "Семейные тайны".
21.00 "Бенефис Александра Розенбаума".
00.30 Комедия "Импотент".
02.05 Прогноз погоды.

Культура

07.05 Новости культуры.
07.30 "Рыцарь мечты". Худ.фильм.
08.40 А.Платонов. "В прекрасном и яростном мире".
09.15 Партитуры не горят.
09.40 "Жил человек". Док.фильм.
10.40 Кинопанорама.
11.30 Новости культуры.
11.45 "Сказки... Сказки... Сказки Старого Арбата". Худ.фильм.
13.30 Вместе с Фафалей.
13.45 "Пружина российской державы".
14.15 Чем живет Россия.
14.30 Малые музеи Санкт-Петербурга.
15.00 Новости культуры.
15.10 "Магические приключения. Маленькое привидение". Сериал.
15.35 "Жил человек". Док.фильм.
16.35 Сенсация. Сенсация? Сенсация...
17.00 Путеводитель по Вселенной.
17.30 Новости культуры.
17.50 "С потолка".
18.15 "Династия Штраусов". Сериал.
19.15 "Разведка, о которой знали немногие...".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Билет в Большой...
20.40 "Жена булочника". Худ.фильм.
22.30 Смехоностальгия.
23.00 Новости культуры.

НТВ

05.00, 05.30, 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
05.15, 06.20, 13.25, 17.30 Криминал.
05.20, 07.15 Впрок.
05.35, 06.40, 13.40 Афиша.
05.40, 07.25 Наши любимые животные.
05.45, 06.45, 07.45 Пять минут с Новоженовым.
05.50, 06.50 Большие деньги.
06.35, 07.40 Карданный вал.
07.55 Сериал "Дальнобойщики".
09.25 В поисках утраченного.
10.25 Квартирный вопрос.
11.25 Фильм "Лицо на мишени". 2-я серия.
13.50 Сериал "Салон красоты".
15.30 Детектив "Ипподром".
18.40 Свобода слова.
20.10 "Криминальная Россия".
21.45 "Женский взгляд".
22.30 Комедия "Жар города".

Sobota

13 października

БТ

7.00 Новости.
7.10 1снасць. Духовная программа.
7.35 Сериал "Река надежды"(Франция).
8.30 Белорусская двадцатка.
9.00 Новости.
9.15 Экран индийского кино. "Развод по-индийски". 1-я серия.
10.25 "Мир животных". Док.фильм "Золотая обезьяна" (Австралия).
11.15 Ваше лото.
11.55 Королевская охота.
12.20 "Сад мечты". Передача для дачников.
12.50 Телеэссе "Быть ребенком..."
13.20 Детективный сериал "Инспектор Шиманский" (Германия). 6-я серия.
14.50 Фильмы братьев Люмьер(Международный Французский Канал).
15.00 Новости.
15.15 Столица. Информационно-аналитическая программа.
15.40 Здоровье. Тележурнал.
16.05 Волшебная шкатулка "Союзмультфильма". "Кошкин дом", "Исполнение желаний", "История Власа - бездельника и лоботряса".
17.15 Детективный сериал "Сышики". 5-я серия(Россия).
18.10 Судьба человека. Игорь Лемутов.
18.35 Из достоверных источников.
19.00 Новости.
19.20 КВН. 1/3 финала Евролиги.
21.00 Панорама.
21.45 Спорт-курьер.
22.00 Г.Скакки в эпической драме "Красная скрипка"(Канада-Италия).
0.10 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.07.00 Новости.
07.10 Слово пастыря.
07.25 Зов джунглей.
07.50 "Ералаш".
08.05 "Эх, Семеновна!".
08.50 Библиомания.
09.00 Новости.
09.10 Смехопанорама.
09.45 Смак.
10.05 Боевик "Операция "Свобода".
11.00 Здоровье.
11.45 В мире животных.
12.30 "Серебряный шар". Любовь Орлова.
13.15 История одного шедевра.
13.30 "Все о Микки Маусе".
14.00 Новости.
14.10 Комедия "Елки-палки".
15.50 Большая стирка.
17.00 Новости.
17.15 Сериал "Ускоренная помощь".
17.50 "Ералаш".
18.00 40 лет шутя. КВН. Фрагменты биографии.
19.00 "Кто хочет стать миллионером?".
20.00 Время.
20.35 Фильм "Беглец".
23.00 Боевик "Пьяный мастер".

РТР

05.25 Мультфильмы.
05.45 Диалоги о рыбалке.
06.10 "Тарзан. История приключений". Сериал.
07.00 "Телепузики".
07.25 Папа, мама, я - спортивная семья.
08.10 Золотой ключ.
08.30 "Сто к одному".
09.25 Доброе утро, страна.
10.05 Сам себе режиссер.
11.00 Ток-шоу "Рядом с тобой".
11.55 Сериал "Затерянный мир".
13.00 Вести.
13.20 Комедия "Зудов, вы уволены!".
14.50 "Том и Джерри".
15.00 "Валентин Юдашкин представляет: праздничный концерт звезд эстрады, кино и театра".
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.00 Вести.
19.25 Зеркало.
20.00 Фильм "Искусство войны".
22.20 Комедия "Очень страшное кино".
00.10 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Японии. Квалификация.
01.20 Прогноз погоды.

Культура

09.10 Мультфильмы.
09.50 Мой цирк.
10.15 Бабушкины рецепты.
10.30 Золотой пьедестал.
11.00 Графоман.
11.25 Чудеса погоды. "Пустыни".
11.50 "Донская повесть". Худ.фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 "Время музыки".
14.10 Мультфильмы.
14.40 "Прощание с шестидесятыми". Док.фильм.
15.35 Телетеатр. Классика.
16.30 "Романтика романса".
17.00 "Неистовая земля". Сериал.
18.00 Сферы.
18.40 Новая театральная гостиная.
19.35 "Исторические концерты".
20.15 В вашем доме.
21.00 Новости культуры.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 "Коянискацци". Док.фильм.

НТВ

05.15 Детектив "Ипподром".
07.00, 09.00, 11.00, 15.00, 21.00 Сегодня.
07.20 "Улица Сезам".
07.45 Большие родители.
08.20 Без рецепта.
09.15 Криминал.
09.50 "Женский взгляд".
10.25 Квартирный вопрос.
11.25 Комедия "Частный детектив, или Операция "Кооперация".
13.25 Путешествия натуралиста.
14.00 Своя игра.
15.30 Очная ставка.
16.05 Шоу Елены Степаненко.
17.05 Боевик "Миротворец".
19.00 Фильм "Поклонник".
21.30 Профессия - репортер.
22.15 Цвет ночи.
22.50 Детектив "Клют".
01.10 Кома.

Niedziela

14 października

БТ

7.00 Новости.
7.10 Сериал "Река надежды" (Франция).
8.00 Слово Митрополита Филарета на праздник Покрова Пресвятой Богородицы.
8.10 "Агромир". Информационно-аналитическая программа.
8.30 "Арсенал". Программа об армии.
9.00 Новости.
9.15 Экран индийского кино. "Развод по-индийски". 2-я серия.
10.15 Премьера док.фильма "Как пойду я дорогою" ("Белвидеоцентр") посвященного творчеству народного артиста Беларуси М.Дриневского.
10.40 Телевитамин.
11.05 "Мир животных". Док.фильм "Утконос"(Австралия).
11.55 Волшебная шкатулка "Союзмультфильма". "Старые знакомые".
12.15 Худ.фильм-сказка. "Сказка о Звездном мальчике" ("Беларусьфильм"). 1-я и 2-я серии.
14.25 "Радуга над Витебском". Ансамбль классического танца "Пируэт" и хор "Фэст"(Беларусь).
14.45 "И другие официальные лица".
15.00 Новости.
15.15 Мир и мы.
15.40 С.Боннер, О.Меньшиков, С.Бодров-младший в психологической драме "Восток - Запад"(Франция-Россия-Болгария).
17.45 Криминальное досье.
18.10 "Встреча в Троицком" с Александром Домарацким.
18.40 "Время местное". Репортажи из провинции.
19.05 Фильмы братьев Люмьер(Международный Французский Канал).
19.10 Планета "АРТ".
19.40 Телебарометр. Прогноз погоды.
20.00 Панорама.
20.35 Наше любимое кино. Г.Макарова, Е.Лебедев в худ.фильме "Проша ние славянки"(Свердловская к/ст).
21.55 Спорт-курьер.
22.05 Детективный сериал "Жюли Леско"(Франция). 6-я серия.

ОРТ

07.00 Новости.
07.10 Армейский магазин.
07.40 "Русалочка".
08.05 Утренняя звезда.
08.50 Библиомания.
09.00 Новости.
09.10 "Непутевые заметки".
09.30 Пока все дома.
10.05 КВН: Музыкальный фестиваль. Юрмала - 2001.
12.40 "Сами с усами".
13.15 Сокровища Кремля.
13.30 "Черный плащ".
14.00 Новости.
14.10 Фильм "Люди в океане".
16.05 Живая природа. "Голубая бездна".
17.00 Новости.
17.15 Спецрепортаж.
17.30 Комедия "Зайчик".
19.15 Боевик "Угнать за 60 секунд".
21.30 Времена.
22.50 Сериал "Секретные материалы".

РТР

05.25 Фильм "Обыкновенный человек".
07.00 Федерация.
07.35 Русское лото.
08.35 "ТВ Бинго шоу".
09.20 Доброе утро, страна.
09.55 Аншлаг.
10.55 Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Японии.
13.00 Вести.
13.20 Парламентский час.
14.05 Торжественный концерт, посвященный Дню работника сельского хозяйства и перерабатывающей промышленности.
15.25 Диалоги о животных.
16.20 Вокруг света.
17.15 ТВ Бинго новости.
17.20 Комедия "Улица полна неожиданностей".
19.00 Вести недели.
19.55 Детектив "Кобра". Фильм 2-й. "Черная кровь". 2-я часть.
21.35 Комедия "Муза".
23.35 Фильм "Нежить".
01.30 Прогноз погоды.

Культура

09.10 Детский сеанс. "На златом крыльце сидели".
10.15 Недлинные истории.
10.30 Ток-шоу "Наобум".
11.00 Тем временем.
11.25 Чудеса погоды.
11.50 "Фома Гордеев". Худ.фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.00 "Самый маленький гном". Мультфильм.
14.45 В мире танца. "Лебединое озеро".
17.00 "Неистовая земля". Сериал.
18.00 Звездные годы "Ленфильма".
18.40 "Встречи на Пикрис-горе".
19.35 "Собрание исполнений".
20.15 Блеф-клуб.
21.00 Новости культуры.
21.20 Личные воспоминания о большой жизни.
21.25 При свечах.
22.05 "Мегрэ идет в школу". Худ.фильм.
22.55 "Ограбление по..." Мультфильмы для взрослых.

НТВ

05.10 Боевик "Миротворец".
07.00, 09.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
07.20 "Улица Сезам".
07.40 Мультфильм "Чьи в лесу шишки?"
07.50 Ох, уж эти дети!
08.25 "Криминальная Россия".
09.15 Фильм "Поезд вне расписания".
11.25 Детектив "Тайна "Черных дроздов".
13.25 Служба спасения.
14.00 Своя игра.
15.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
16.05 "Продолжение следует...".
17.10 Фильм "Тихие омуты".
20.00 Намедни.
21.15 Куклы.
21.30 Боевик "Турбулентность. Страх полета".
23.40 Журнал Лиги чемпионов.
00.15 Фильм "Пес по прозвищу "Счастливчик".присяжных".

TVP-1

Poniedziałek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Лесси". Сериал
10 10 Будильник.
10 40 Мультсериал.
11 00 "Мир мужчин". Сериал
12 00 Телепокупки.
12 15 Сфинкс -загадки истории.
12 40 Урок английского языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Мир, люди, деньги.
13 30 Сельское хозяйство в мире.
13 45 "Плебания". Сериал
14 15 Дом полный животных.
14 35 Телепокупки.
14 50 Публицистическая программа.
15 25 Быть ловким.
13 35 Обещание кино.
16 00 Новости.
16 10 Всегда вечером.
16 45 Автомикс.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 "Волшебницы". Сериал
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 Смотри в оба.
22 15 Телетеатр.
23 15 Тележурнал.
23 49 Новости.
00 15 Хорошие книги.
00 45 "Домашний визит". Фильм

Wtorek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 Мультсериал.
10 10 Программа для детей.
10 45 Мультсериал.
11 00 "Мир мужчин". Сериал
12 00 Телепокупки.
12 15 Документальный сериал.
12 45 Урок английского языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 В Евросоюз.
13 45 "Клан". Сериал
14 15 Дом Муратора.
14 35 Телепокупки.
14 50 За кулисами армии.
15 25 Каталог памятников.
15 35 Исторические пейзажи.
16 00 Новости.
16 10 Архив событий.
16 40 Даю слово.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 Обычные необычные.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Военное следствие". Сериал
22 05 Время документа.
22 35 Форум.
23 20 Тележурнал.
23 32 Новости.
23 55 Спортивная программа.
00 00 Журнал экономики.
00 30 "Американец".

Środa

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Необычный приятель". Сериал пр-ва США.
10 10 Программа для детей.
10 45 Мультсериал.
11 00 "Военное следствие". Сериал пр-ва США.
11 50 Телепокупки.
12 10 Путеводитель по бизнесу.
12 40 Урок английского языка.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 20 Контрасты.
13 25 Сама жизнь.
13 45 "Клан". Сериал
14 15 Медицина 2001.
14 35 Телепокупки.
14 50 Тайны армии.
15 15 Четверть часа с кофе.
15 35 Окольными путями.
16 00 Новости.
16 10 Опередить болезнь.
16 30 Лицом к лицу с Европой.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Клан". Сериал
19 05 Между нами.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 57 Спорт.
21 03 Прогноз погоды.
21 10 "Похищение в семье". Фильм пр-ва США.
22 50 Криминальная хроника.
23 15 Облик медиа.
23 35 Новости.
00 00 Спортивная студия.
00 05 Противоречивый документ.
01 00 "Королевство". Сериал пр-ва Дании.

Czwartek

07 00 Кофе или чай?
08 30 Телепокупки.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 45 "Пиппи". Сериал
10 10 Будильник.
10 35 Мультсериал.
11 00 "Похищение в семье". Фильм пр-ва США.
12 40 Телепокупки.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Горизонты.
13 45 "Клан". Сериал пр-ва Польши.
14 15 Советы.
14 25 Телепокупки.
14 40 Женщины Белого дома.
14 50 Искатели пропавших цивилизаций.
15 20 Тележурнал.
15 40 Непохожие.
16 00 Новости.
16 10 Тележурнал.
16 35 Рапорт о демократии.
17 05 Программа для детей.
17 30 "Мода на успех". Сериал пр-ва Польши.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
19 05 Решение принимать тебе.
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 57 Спорт.
21 03 Погода.
21 10 "Экстрадиция 3". Сериал пр-ва Польши.
22 15 Дело для репортера.
22 45 Политический еженедельник.
23 35 Новости.
00 00 Спортивная программа.
00 05 Пегас.
00 35 "Жалость". Фильм пр-ва США.

Piątek

07 00 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай.
09 45 Мультсериал.
10 10 Программа для детей.
10 55 Жизнь как музыка.
11 50 Телепокупки.
12 10 Документальный фильм.
13 00 Новости.
13 10 Агробизнес.
13 25 Время расслабиться.
13 45 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
14 40 Телепокупки.
14 55 Мы есть.
15 10 Дом Муратора.
15 35 Как творчески решать проблемы.
16 00 Новости.
16 10 Репортаж.
16 35 Широкие пути.
17 05 Рай.
17 30 "Мода на успех". Сериал пр-ва США.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 35 "Плебания". Сериал пр-ва Польши.
19 05 Свидание "втемную".
19 45 Какая это мелодия?
20 10 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 10 "Исполнения мечты". Сериал пр-ва Польши.
22 00 Играй с Куронем.
22 35 Тележурнал.
22 45 Публицистическая программа.
23 35 Новости.
23 55 Спортивная программа.
00 05 "Голод". Сериал
00 35 "Мрачное наследство". Сериал пр-ва США.
01 20 "Торт подан". Сериал

Sobota

07 30 Все об огороде.
08 00 Агролиния.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 "Дом Чернокнижника". Сериал пр-ва Англии.
09 45 Католическая программа для детей.
10 10 Кибермания.
10 40 "Сабрина". Сериал пр-ва США.
11 05 "Дорогая, я уменьшил детей". Сериал пр-ва США.
12 00 Что вы на это?
12 35 Безопасность.
13 00 С камерой среди животных.
13 30 Миллиард в уме.
14 00 Новости.
14 10 Животные мира.
14 45 Развлекательная программа.
15 20 Комический журнал.
15 35 Концерт.
16 05 Документальный сериал.
16 35 "Сладкие мечты". Сериал
17 25 Телетурнир.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 "Плебания". Сериал
19 00 Любим польские сериалы.
19 30 Какая это мелодия?
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 05 "Глория". Фильм
22 55 Мотожурнал.
23 25 "Лицо". Фильм

Niedziela

07 30 Прошу ответить.
07 45 Остановка Евросоюз.
08 35 Животные мира.
09 05 Волшебный перископ.
09 30 Телеутро.
10 00 "Зов крови". Сериал пр-ва Канады.
11 00 Неделя.
11 35 "Узы крови". Сериал пр-ва Польши.
12 25 Выбери теледиск.
13 00 Трансляция богослужения.
13 10 Католический журнал.
13 25 Открытая дверь.
14 00 Новости.
14 10 Вверх ногами.
14 40 Искатели сокровищ.
15 25 Спортивная студия.
17 25 Телетурнир.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Теледневник.
18 35 Спортивная студия.
19 05 Стоит посмеяться.
19 30 Какая это мелодия?
20 00 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 05 "Переселения". Сериал
22 05 Документальный фильм.
00 10 "Танцующий с волками". Часть 2. Фильм пр-ва США.
02 10 Спортивный журнал.
01 25 Ночь с Интернет.

Poniedziałek

8 października

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "Добро и зло". Сериал
10 25 Развлекательная программа.
11 25 Отчизна.
11 45 Репортаж.
12 10 "Люци Салливан". Сериал пр-ва Англии.
12 25 "Зеленая любовь".
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Тайны ледяных саркофагов.
16 15 Телетурнир.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла пр-ва Польши.
17 40 Тележурнал экспресса репортеров.
18 35 Развлекательная программа.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Телетурнир.
20 30 Сад варвара.
20 55 Поющие фортепиано.
22 00 Панорама.
22 35 "Сменщики". Сериал
23 40 Польша без фикций.
00 15 "Молодые волки". Фильм пр-ва Польши.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "Асы из класса". Сериал пр-ва США.
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
13 30 Жизненный шанс.
14 30 Телешоу.
15 30 Твой врач.
15 45 Достаточно захотеть.
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 40 Подари детям Солнце.
16 45 Информация.
17 15 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 45 "Эйр Америка". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 45 Спортивный тележурнал.
19 55 Публицистическая программа.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 Телетурнир.
22 00 "Золотой глаз". Фильм
00 25 Бизнес-информация.
00 45 Прогноз погоды.
00 50 Политические граффити.
01 10 Бумеранг.
01 40 "Остаться Мисс". Сериал пр-ва Польши.
02 35 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
08 30 Мультсериал.
09 00 Утренний журнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер на бис.
11 45 Дом Муратора.
12 15 "Сага Джексонов".
13 00 Это тема.
13 15 Документальный с-л.
13 40 Тележурнал.
14 15 Развлекательная пр-а.
14 30 Документальный фильм.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Минти". Сериал
17 30 "Седьмое небо".
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
19 30 Диагноз.
20 00 Вечернее кино.
21 35 Телекурьер.
22 05 Сериал пр-ва Польши.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 "Мрачное наследство".
00 00 Развлекательная программа.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Тележурнал.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Кухня ворожки.
10 20 Программа для детей.
10 30 "Как есть". Сериал
11 00 "Буква любви". Сериал
11 40 Любим польские с-ы.
12 15 Концерт.
13 00 Новости.
13 10 Дни народной культуры.
13 40 Пропавшие сокровища.
14 10 "Клан". Сериал
14 35 Биографии.
15 25 Репортаж.
16 00 Новости.
16 10 Тележурнал.
16 40 Кабаре на фестивале.
17 30 Мультсериал.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость программы.
18 30 Спортивная неделя.
19 20 Телеоказия.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Потомки поляков в Грузии.
20 15 Мультфильм.
20 30 Новости.
21 00 "Слава и признание".
22 00 Музыка соединяет поколения.
22 45 Тележурнал.
22 55 Приглашение.
23 15 Каталог памятников.
23 30 Панорама.
23 55 С искусством на ты.

Wtorek

9 października

TVP 2

08 20 "Электрическое тело".
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00 "Доктор из альпийской деревни". Сериал
11 00 "Земля - последнее противостояние". Сериал
11 45 Знаки времени.
12 05 "Люци Салливан". Сериал пр-ва Англии.
12 30 Все о породах собак.
13 00 Развлекательная программа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 25 Телетурнир.
15 50 Польский пейзаж.
16 10 Телетурнир.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Теленовелла пр-ва Польши.
17 45 Мир без фикции.
18 30 Музыкальный журнал.
18 35 От уха до уха.
18 50 Местная программа.
19 21 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Один из десяти.
20 30 Репортаж.
21-00 "Буква любви". Сериал
21 40 От уха до уха.
21 50 Музыкальная программа.
22 00 Панорама.
22 35 Тележурнал экспресса репортеров.
23 35 "Рукопись найденная в Сарагосе".

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Эйр Америка". Сериал
09 45 "В кругу тайн". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь".
12 30 Развлекательная программа.
13 00 "Чуткость и ложь".
13 30 Телетурнир.
14 25 Телешоу.
15 20 Мотожурнал.
15 50 Мультсериал.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь".
17 40 "Ксена". Сериал
19 30 Информация.
19 45 Спортивный журнал.
19 50 Прогноз погоды.
19 55 Публицистическая программа.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "Приемная семья".
22 00 "Приключение ребенка".
00 25 Бизнес информация.
00 45 Прогноз погоды.
00 50 Политические граффити.
01 10 Телешоу.

Białystok

08 00 "Анатолий". Сериал
08 30 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 30 Советы.
11 45 Телекурьер.
12 15 "Для проблем Беднарский". Сериал
13 15 Это тема.
13 30 Документальный с-л.
14 15 Развлекательная программа.
14 50 Это тема.
15 05 "Клан". Сериал
16 00 "Таинственный архив". Сериал пр-ва США.
16 25 Региональный журнал.
17 30 "Седьмое небо". Сер-л
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 Вечернее кино.
21 30 Телекурьер.
22 00 Сериал пр-ва Англии.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Документальный фильм.
00 15 Ночное кино.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Дети детям.
10 20 Журнал для детей.
10 30 Игры с польским языком.
11 00 "Слава и признание". С-л
12 00 С искусством на ты.
12 45 Азбука.
13 00 Новости.
13 10 Встреча с традицией.
13 40 Театральная программа.
14 10 "Клан". Сериал
14 35 Спортивная неделя.
15 25 Крепость.
16 00 Новости.
16 10 Отчизна.
16 30 Необитаемый остров.
17 25 Репортаж.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Дети детям.
18 45 "Авантюра". Сериал
19 20 Телеоказия.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Вести Полонии.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 "Успех". Сериал
21 20 Дети детям.
22 30 Вечер с Ягельским.
23 10 Документальный фильм.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Документальный фильм.
00 20 Фестиваль.
06 25 Крепость.

Środa

10 października

TVP 2

08 20 "Словик". Фильм пр-ва Канады.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00 "Доктор из альпийской деревни". Сериал
10 50 "Любовь и боль". Фильм пр-ва США.
12 35 Все о породах собак.
13 00 Развлекательная программа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Программа для детей.
15 45 Развлекательная программа.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 "Святая война". Сериал пр-ва Польши.
17 40 Вечер с Ягельским.
18 35 Музыкальный журнал.
18 40 От уха до уха.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 30 Сто лет филармонии.
21 00 "Буква любви". Сериал
22 00 Панорама.
22 35 Специальная линия.
01 15 Мир без фикций.
02 10 Европейский футбольный обзор.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериалы.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Секретный агент". Сериал пр-ва США.
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
13 30 Телетурнир.
14 25 Телешоу.
15 20 "13 участок". Сериал
15 55 Сериал для молодежи.
16 20 Мультсериал.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 40 "Макгайвер". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал пр-ва Перу.
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
19 55 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "Мир Плохих". Сериал
22 05 Художественный фильм.
00 20 Бизнес-информация.
00 40 Прогноз погоды.
00 45 Политические граффити.
01 00 "Алли Макбилл". Сериал
02 55 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Доброе утро!
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер.
12 15 "Полицейские из Томас". Сериал пр-ва США.
13 00 Это тема.
13 15 Документальный фильм.
13 45 Психиатрия без страха.
14 15 "Костек". Сериал
14 40 Телетурнир.
15 05 "Клан". Сериал
16 66 "По велению сердца". Сериал пр-ва Канады.
16 25 Региональный тележурнал.
17 30 "Седьмое небо". Сериал пр-ва США.
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 Вечернее кино.
21 30 Телекурьер.
22 00 Сериал пр-ва Польши.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.
00 55 Документальный фильм.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 "Клан". Сериал
10 05 Телетурнир для детей.
10 30 "Авантюра". Сериал
11 00 "Успех". Сериал
11 30 Документальный фильм.
11 50 Тележурнал культуры.
12 20 Документальный фильм.
12 35 Люди пишут письма.
13 00 Новости.
13 10 Документальный фильм.
13 25 Вести Полонии.
13 40 Хорошие книги.
14 10 "Клан". Сериал
14 35 Форум.
15 25 По следам прошлого.
15 40 Замки и дворцы Шленска.
16 00 Новости.
16 10 Кулинарное путешествие.
16 30 Я есть.
17 15 Баба Яга.
17 25 Рай.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость I программы.
18 30 Телетурнир для детей.
18 55 Мультсериал.
19 20 Телеоказия.
19 35 "Клан". Сериал
20 00 Теледневник.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 "Смерть президента". Фильм пр-ва Польши.
23 10 Форум Полонии
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Сад искусств.
00 30 Баба Яга.

Czwartek

11 października

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 05 "Доктор из альпийской деревни". Сериал
10 50 "Пять мужей Луизы". Фильм пр-ва США.
12 45 Все о породах собак.
13 10 Развлекательная программа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Программа для детей.
15 45 Развлекательная программа.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 Ясь Фасоля.
17 40 "Гордость и предубеждение". Сериал
18 35 Музыкальный журнал.
18 40 От уха до уха.
18 50 Местная программа.
19 22 Прогноз погоды.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальный журнал.
19 55 Один из десяти.
20 30 В тени Кремля.
21 00 "Буква любви". Сериал
21 50 Музыкальная прог-мма.
22 00 Панорама.
22 35 997. Криминальный журнал.
23 15 "Из архива Х". Сериал
00 05 "Наездники тьмы". Фильм пр-ва США.
02 00 Документальный фильм.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериал.
08 25 Сериал для молодежи.
08 50 "Макгайвер". Сериал
09 45 "Жертвы кораблекрушения". Сериал
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
13 30 Телетурнир.
14 25 Развлекательная программа.
15 20 "Мир Плохих". Сериал
15 50 Мультсериал.
16 15 Мультсериал.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 40 "Ксена". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 "Адам и Ева". Сериал
21 30 "13 участок". Сериал
22 05 "Миссия во времени".
23 00 "Голый патруль".
23 25 Телевизионное следственное бюро.
00 00 Бизнес-информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 40 "Приятели". Сериал
01 10 "Девушки из Савойи".
02 55 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Региональный тележурнал.
09 35 "Любой ценой". Сериал
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер.
12 15 "Куда идешь?". Сериал
13 10 Документальный фильм.
13 40 Ковальский и Шмидт.
14 20 "Костек". Сериал
14 35 Телетурнир.
15 00 "Клан". Сериал
16 00 "Сумасшедшее путешествие". Сериал
16 25 Региональный тележурнал.
17 30 "Седьмое небо". Сериал пр-ва США.
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 "Королева Бона". Сериал пр-ва Польши.
20 55 Региональный калейдоскоп.
21 10 Волейбольный журнал.
21 30 Телекурьер.
22 00 Сериал пр-ва Польши.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.
01 15 Программа кабаре.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 Теленовелла
10 15 Мультсериал.
10 45 "Смерть президента".
13 00 Новости.
13 35 360 градусов вокруг тела.
14 00 Две стороны картины.
14 10 Теленовелла пр-ва РП.
14 35 Специальная линия.
15 30 Повесть о Людвике Земенгофе.
16 00 Новости.
16 10 Люди пишут письма.
16 30 Встреча с балладой.
17 15 Калейдоскоп Микимола.
17 30 Квадрат.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость программы.
18 30 Программа для детей.
18 50 "Солнечное копье".
19 20 Телеоказия.
19 35 Теленовелла пр-ва РП.
20 00 Польские вкусы.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 Театральная программа.
22 05 Развлекательная прог-ма.
23 00 Репортаж.
23 30 Панорама.

Piątek

12 października

TVP 2

08 20 Мультсериал.
08 50 Студия красоты.
09 00 Местная программа.
09 30 "В лабиринте". Сериал
10 00 Публицистическая программа.
10 30 Репортаж.
12 45 Все о породах собак.
13 10 Развлекательная программа.
14 00 Панорама.
14 10 "Их пятеро". Сериал
14 55 "Повести Энид Блайтон". Сериал
15 20 Могут все.
15 50 Шанс на успех.
16 30 Развлекательная программа.
16 40 Местная программа.
17 00 Панорама.
17 10 "Аварийный выход". Фильм пр-ва Польши.
18 50 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
20 00 "Четыре танкиста и собака". Сериал
21 00 Развлекательная программа.
22 00 Панорама.
22 35 Вечер с Ягельским.
23 25 Видеотека взрослого человека.
00 00 "Фальконе". Сериал
00 55 Профессиональный бокс.

Polsat

07 00 Музыкальная программа.
08 00 Мультсериалы.
08 50 "Ксена". Сериал
09 45 "Миссия во времени". Сериал пр-ва США.
10 40 "Чудо любви". Сериал
11 35 "Просто любовь". Сериал пр-ва Бразилии.
12 30 "Адам и Ева". Сериал
13 00 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
13 30 Жизненный шанс.
14 25 Развлекательные программы.
15 50 Сериал для молодежи.
16 15 Мультсериал.
16 45 Информация.
17 10 "Чуткость и ложь". Сериал пр-ва Польши.
17 40 "Эйр Америка". Сериал
18 35 "Чудо любви". Сериал пр-ва Перу.
19 30 Информация.
19 55 Спортивный журнал.
20 05 "Дикая луна". Сериал
21 00 Жизненный шанс.
21 55 "Взрыв". Фильм
00 00 Бизнес-информация.
00 20 Прогноз погоды.
00 25 Политические граффити.
00 40 "Алли Макбилл". Сериал
01 35 "Сила ответа". Фильм
03 15 Плэйбой.
04 15 Музыка.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
10 30 "Фраглеси". Сериал
11 00 "Такси". Сериал
11 45 Телекурьер.
12 15 "Рыцари и разбойники". Сериал пр-ва Польши.
13 00 Это тема.
13 15 Путеводитель по экономике.
13 45 У себя.
14 10 "Костек". Сериал
14 35 Телетурнир.
15 00 "Клан". Сериал
16 00 "Школа мастеров".
16 25 Региональный журнал.
17 30 "Седьмое небо".
18 15 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 Польская волейбольная лига.
22 00 Сериал пр-ва Польши.
22 30 Объектив.
23 00 Это тема.
23 15 Ночное кино.
00 45 Скажи это громко.

Polonia

07 00 Кофе или чай?
08 30 Гость программы.
08 45 Кофе или чай?
09 00 Новости.
09 15 Краковские пригороды.
09 25 Кофе или чай?
09 40 Теленовелла пр-ва РП.
10 05 Программа для детей.
10 20 "Солнечное копье". Сериал пр-ва Польши.
10 50 "Доктор Мурек". Фильм пр-ва Польши.
12 30 Теледневник.
12 30 Репортаж.
13 00 Новости.
13 10 Репортаж.
13 40 Басни.
14 10 Теленовелла пр-ва РП.
14 35 Политический еженедельник.
15 25 Вода и слово.
16 00 Новости.
16 10 За кулисами армии.
16 35 Документальный фильм.
17 30 Тележурнал культуры.
17 45 Мультфильм.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость первой программы.
18 30 Программа для детей.
19 05 Музыкальная программа для детей.
19 20 Телеоказия.
19 35 Теленовелла пр-ва РП.
20 00 Репортаж.
20 15 Вечеринка.
20 30 Новости.
20 55 Погода.
20 57 Спорт.
21 00 "Плебания". Сериал
21 30 Репортаж.
22 00 Программа Полонии.
22 15 Концерт.
23 10 Мультфильм.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
00 00 Поговорим.
01 00 Первый крик.

Sobota

13 października

TVP 2

08 00 Эхо недели.
08 30 Попробуем вместе.
09 00 Местная программа.
10 00 "Врач". Сериал
10 25 "Собачий мир". Сериал
10 50 Не только для командос.
11 20 Тележурнал.
11 40 Развлекательная программа.
12 10 Арка Ноя.
12 35 Кино без родителей.
13 00 "Тайная миссия". Сериал пр-ва Польши.
13 30 "Звездный пират". Сериал пр-ва Польши.
14 00 Театральная программа.
15 00 Телетурнир.
15 30 Теленовелла пр-ва РП.
16 00 Большая игра.
17 00 Поющие фортепиано.
18 00 Все о породах собак.
18 30 Автограф.
19 00 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 55 Литературная награда.
21 00 Бенефис Грабовского.
21 50 Слово на воскресенье.
22 00 Панорама.
22 35 Конкурс им. Венявского.
22 45 Что перед нами.
23 35 Оставить Лас Вегас.
01 30 "Охота на мужчину".
02 00 "Неудачное нападение". Фильм

Polsat

07 00 Развлекательная программа.
08 00 Твой врач.
08 15 Достаточно захотеть.
08 30 Католический журнал.
09 00 Мультсериалы.
09 55 "Таинственный рыцарь".
10 20 Сериал для молодежи.
10 45 Развлекательная программа.
11 35 "Охотничий сезон". Фильм пр-ва США.
13 45 "Самурай". Фильм
15 30 Развлекательная программа.
16 00 4 х 4. Мотожурнал.
16 30 Информация.
16 40 Прогноз погоды.
16 45 "Мышка Валевска". Сериал пр-ва Польши.
17 15 Публицистическая программа.
17 45 "В кругу тайн". Сериал
18 35 "Асы из класса". Сериал пр-ва США.
19 30 Информация.
19 50 Спортивный журнал.
19 55 Прогноз погоды.
20 05 Телетурнир.
21 00 "Медовые годы". Сериал пр-ва Польши.
21 45 "Грачиковы". Сериал
22 15 "Остаться Мисс". Сериал пр-ва Польши.
23 15 "Последний ниндзя". Фильм пр-ва США,
01 00 "Повести из склепа".
01 30 Эротическое кино.
03 25 "Самурай". Фильм
05 10 Музыка на бис.

Białystok

08 00 Мультсериалы.
09 00 Региональный журнал.
09 30 Религиозная программа.
10 00 "Святой". Сериал
11 00 Телетурнир.
11 30 Художественный фильм.
13 00 Документальный фильм.
14 00 Сокровищница.
14 25 Мексика и Караибские острова.
15 00 Документальный сер-ал.
15 25 Тележурнал.
16 00 "Большая Мег, маленькая Мег". Сериал
16 30 Развлекательная прог-ма.
17 15 Тележурнал.
17 35 Приглашение.
18 00 Региональный журнал.
19 00 Объектив.
20 00 "Поющие в терновнике".
21 40 Телекурьер бис.
22 00 Региональный журнал.
22 30 Объектив.
23 00 Ночное кино.
00 35 Концерт.

Polonia

07 00 "Большая любовь Бальзака". Сериал
08 00 Эхо недели.
08 30 Тайны старого костела.
09 00 Новости.
09 12 Погода.
09 15 Лечебница.
09 45 Зерно.
10 10 Телетурнир.
10 35 "Плебания". Сериал
11 00 Репортаж.
11 25 Учим польский язык.
12 05 "Клан". Сериал
13 20 События польской куль-ры.
14 10 Кулинарное путешествие.
14 35 Мультсериал.
15 00 Культурно-исторический журнал.
15 30 Телетурнир.
16 00 "Как есть". Сериал
16 30 Чрезвычайный пересмотр.
17 00 Тележурнал.
17 25 Там где мы есть.
18 00 Телеэкспресс.
18 20 Гость программы.
18 30 Марыля Родович на бис.
19 05 "Добро и зло". Сериал
19 55 Приглашение.
20 15 Мультсериал.
20 30 Новости.
21 00 "Полковник Квятковский". Фильм
23 00 Концерт.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
23 55 Литературная награда.
00 50 На большой сцене.
02 15 Мультсериал.
02 30 Новости.
03 00 "Полковник Квятковский". Фильм
05 00 Концерт.

Niedziela

14 października

TVP 2

08 05 Фильм для глухих.
08 55 Слово на воскресенье.
09 00 Местная программа.
10 00 "Врач". Сериал
10 25 "Собачий мир". Сериал
11 00 Ее стиль.
11 30 Папа и молодежь.
12 30 Кулинарное путешествие.
13 05 "Вихри страсти". Сериал пр-ва Франции.
14 45 Телепомощь.
15 00 Телетурнир.
15 30 Теленовелла пр-ва РП.
16 00 Шанс на успех.
17 00 "Добро и зло". Сериал
18 00 "Святая война". Сериал пр-ва США.
18 30 Семь дней - мир.
19 00 Местная программа.
19 22 Погода.
19 30 Панорама.
19 50 Музыкальная прогр-мма.
20 00 Футбольный журнал.
20 55 Любовные дуэты.
22 00 Панорама.
23 35 Концерт.
23 55 Театральный фестиваль.
00 10 Театральная студия.
02 05 "Реквием". Фильм

Polsat

07 00 Развлекательная программа.
08 00 4 х 4. Мотожурнал.
08 30 Документальный сер-л.
09 00 Мультсериалы.
10 00 Программа для детей.
10 30 Сериал для молодежи.
10 55 Музыкальная прог-мма.
12 00 "Дхарма и Грег". Сериал пр-ва США.
12 30 "Сейчас ты". Сериал
13 00 "Страх высоты". Фильм
14 50 "Секретный агент". Сериал пр-ва США.
15 45 Развлекательная про-ма.
16 20 Фонд Польсат.
16 30 Информация.
16 40 Прогноз погоды.
16 45 "Приемная семья". Сериал пр-ва Польши.
17 15 "Мышка Валевская". Сериал пр-ва Польши.
17 45 Телешоу.
18 35 Телетурнир.
19 30 Информация.
19 50 Спортивный журнал.
19 55 Прогноз погоды.
20 05 "Жертвы кораблекрушения". Сериал
21 00 Жизненный шанс.
21 55 Телешоу.
22 55 "Дорога в рай". Фильм
01 00 "Баффи - гроза вампиров". Сериал
01 55 Футбольный журнал.
03 00 Музыка на бис.

Białystok

08 00 "Открыватели невероятных тайн". Сериалы
08 30 Мультсериал.
09 00 Региональный журнал.
10 00 "Святой". Сериал
11 00 Тележурнал.
11 30 Документальный фильм.
12 00 Развлекательная прог-а.
12 30 "Волшебницы". Фильм
13 30 Региональный журнал.
15 30 Документальный фильм.
16 25 Польские монастыри.
16 55 Сериал.
17 45 Тележурнал.
18 15 Развлекательная прог-а.
19 00 Объектив.
19 20 Это тема.
19 35 Вечернее кино.
21 05 Спортивная программа.
22 00 Региональный журнал.
22 30 Объектив.
23 00 Ночное кино.
00 35 Концерт.

Polonia

07 15 "Добро и зло". Сериал
08 05 Слово на воскресенье.
08 10 Там где мы есть.
08 40 Встреча с традицией.
09 00 Мультсериал.
09 25 Музыкальная прог-мма.
09 55 Литературная прог-мма.
10 20 Теленовелла пр-ва РП.
11 10 "Фредек осчастливит мир". Фильм пр-ва Польши.
12 20 Лауреаты новой традиции.
12 40 Документальный фильм.
13 00 Трансляция богослужения.
13 10 Католический журнал.
13 25 Открытая дверь.
14 00 Трансляция богослужения.
15 10 Театр для детей.
15 55 Встреча с балладой.
16 40 Биографии.
17 25 Любим польские сериалы.
18 00 Телеэкспресс.
18 15 "Буква любви". Сериал
19 00 Концерт.
20 15 Вечеринка.
20 30 Новости.
21 00 "Результаты ношения шляпы в мае". Фильм
22 15 Репортаж.
22 35 Футбольный журнал.
23 30 Панорама.
23 50 Спортивная программа.
23 55 Документальный фильм.
00 45 Репортаж.
01 00 Встреча с традицией.
01 25 Документальные ф-ы.
01 40 Марыля Родович на бис.

W obiektywie - lato 2001

Komuś wesoło, a komuś - nie bardzo... (Weronika Konturowa)

O to rybki! (Bolesław Gawecki)

Przyjaciele (Halina Malej)

Mała Weroniczka (Bolesław Gawecki)

„Bohaterami" większości zdjęć nadesłanych na konkurs pt. „W obiektywie — lato 2001" są ukochane pociechy naszych czytelników. Dlatego prace zwycięzców zamieszczamy na strinie **Głosika** i z radością informujemy: **I miejsce — Weronika KONTUROWA z Barani** (wysyłamy kompakt „The very best hits of Madonna"), **II miejsce — Bolesław GAWECKI z Grodna** (prosimy przyjść po film KODAK-a do redakcji), **III miejsce — Halina Malej z Wołkowyska** (nagroda — film KODAĶ-a). A także przyznaliśmy **nagrodę specjalną Danie Tumkiewicz z Mińska** (kaseta audio Krystyny Prońko).

Gratulujemy zwycięzcom i zapraszamy do udziału w następnych konkursach!

Tatiana Zaleska

U fryzjera (Halina Malej)

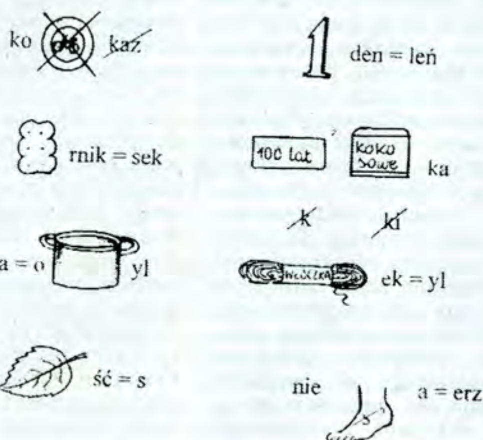
Latem wszystko jest możliwe - nawet Indianie na Białorusi (Dana Tumkiewicz)

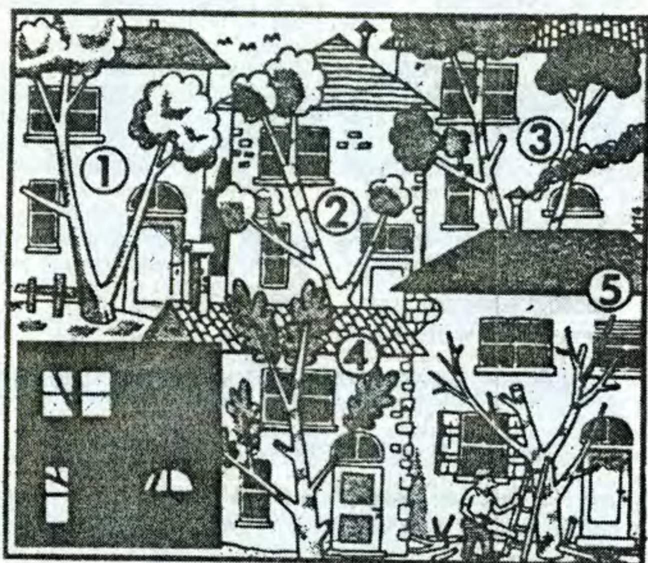
Uwaga! Konkurs!

Drodzy Czytelnicy!

Głosik uważnie przeczytał wszystkie Wasze listy nadesłane na konkurs i bardzo ucieszył się z prawidłowych odpowiedzi: 1-klucz, 2-kogut, stół, kot, chłopiec, pociąg, samolot, 3-kot-kos-koń-koc, 4-wakacje. Prawidłowe odpowiedzi podali: **Edgar Wiersocki z Pohorodna, Anżeła Sinicka z Pienciszek, Maksymilian Romanowski ze Szczuczyna, Lech Pieńkowski z Hniezna, Rajmund Klaczkowski z Nowogródka**. Nagrodę wylosował **Edgar Wiersocki**. Gratulujemy zwycięscy, a pozostałym radzimy nie smucić się, a wziąć udział w następnym konkursie. Na odpowiedzi czekamy **do 26 października br.**

1. Rozwiąż zoologiczne rebusy.

2. Zagadki.

Mały, słaby, w lesie stoi
I nikogo się nie boi.
Choć mu grozi wypadek,
Z miejsca się nie rusza.
Przed starszym
nie zdejmuje
Nigdy kapelusza.

Dają mu ludzie
Mieszkanie w budzie.
Człowieka przyjaciel,
Dobrze go znacie.

3. Zdjęcie. Fotograf zrobił w nocy zdjęcie, na którym uwiecznił okna jednego z pięciu domów. Który to dom?

FOTO W **Głosiku**

Ze zwierząt Madagaskaru najbardziej są znane oczywiście lemury. One nazywane są babakoto (w tłumaczeniu „dziadek") możliwie dlatego, że najbardziej są zbliżone do naszych przodków. Lemury przypominają trochę małpę, trochę kota, trochę wiewiórkę — w zależności od rodziny. Lemury mogą być o różnych barwach, różnym wyglądzie i rozmiarze, zaczynając od „mysiego" lemura rozmiarem podobnym do wiewiórki do indri, rozmiarem podobnym do dziecka. Lemury żyją w dużych lasach, na wyspach, we wsiach — lubią one towarzystwo ludzi. Na brzegu kanału Pangałam lemury przychodzą na plażę, dopijają resztki rumu ze szklanek zostawionych na ladzie baru, a niektórzy twierdzą, że widzieli jak one obsługują gości baru i przyjmują utarg.

Tadeusz ZELENSKI

Cyrulicy i medycy

Podróż przez historie polskiej medycyny

W średniowieczu medycy leczyli ziołami i miksturami, a cyrulicy zajmowali się „brudną robotą": przepalali rany, amputowali kończyny, wyrywali zęby. Przez wieki walczyli o prestiż i uznanie. Ale prawdziwym ojcem polskiej chirurgii był zakonnik, pijar, który zakochał się w swojej pacjentce, a zwolniony z zakonu został, bo nie przystoi osobie duchownej asystować przy połogach. W dniu, w którym objął katedrę na Uniwersytecie Jagiellońskim, chirurgia stała się pełnoprawną nauką, a nie podejrzanym rzemiosłem.

Średniowieczni uczeni medycy przez wieki patrzyli na cyrulików z pogardą. Kończyli uniwersytety, znali się na anatomii, ale obowiązywał ich zakaz przelewania krwi ustanowiony przez Kościół. Chirurgię musieli zostawić rzemieślnikom.

Cyrulicy puszczali krew, stawiali bańki, robili lewatywy i nacinali ropnie. Potrafili też leczyć rany. Ich usługi były dostępne i tanie.

W hierarchii cyrulicy stali niżej od medyków. Starali się więc, by ich profesja została zauważona. Na początku XVIw. król Zygmunt Stary zatwierdził ustawę o cechu cyrulickim, która miała spowodować podniesienie poziomu tej profesji. Pierwszy cech cyrulików powstał jednak wcześniej, w 1454r. w Gdańsku. Trzy lata później król Kazimierz Jagiellończyk nadał mu statut, na którym wzorowały się organizacje cechowe w innych polskich miastach. Później cechy powstały jeszcze w 19 miastach. Statut nobilitował, ale za jego nadanie cyrulicy musieli się zrewanżować. Poza leczeniem ran i upuszczaniem krwi zobowiązywali się do obrony miast, wystawiania nocnych straży, gaszenia pożarów i odprowadzania skazańców na egzekucje. W czasie zarazy musieli też zajmować się chorymi. Wtedy medycy najczęściej opuszczali miasto.

cdn.

Dariusz KORTKO

Jan SANDERS Van Hemessen, "CHIRURG" 1550r. Muzeum Prado. Madryt

A może mięso jest zdrowe?

Czy rzeczywiście powstrzymanie się od spożywania mięsa oznacza powrót do diety naszych przodków?

ciąg dalszy z nr. 39

Na przykład w okresie mezolitu na terenie Polski zajadano się podziemnymi rozłogami strzałki wodnej. Dziś wciąż porasta ona brzegi naszych rzek, nie kojarząc się już chyba nikomu z obiadem.

Lubując się w kruchych ćmach

Użytkowanie ognia dało początek utrwalaniu się łowiecko-zbierackiego stylu życia, który do niedawna był praktykowany przez niemal całą ludzkość. Współcześnie pozostały przy nim wymierające społeczności australijskich Aborygenów, południowoafrykańskich Buszmenów i innych, niegdyś licznych ludów. Choć zwyczaje żywieniowe ostatnich łowców-zbieraczy trudno traktować jako „żywą skamielinę", to niewątpliwie ich menu jest wciąż stosunkowo bliskie paleolitycznemu pierwowzorowi. Okazuje się, że niemal połowę swego zapotrzebowania energetycznego pokrywają oni zjadanym mięsem. Niekoniecznie są to dania z rączych antylop i groźnych bawołów, ale bardzo często posiłki złożone z małych gryzoni i owadów. Szczególnie te ostatnie nie pobudzają obecnie naszego apetytu, choć szarańczaki, gąsienice niektórych motyli, a nawet dżdżownice są znakomitym źródłem łatwo przyswajalnego białka. Co więcej, „polując" na nie, można uniknąć wielkiego ryzyka, z jakim wiąże się choćby próba ubicia dużej antylopy. Możliwe jest więc, że zanim zostaliśmy wielkimi łowcami, znaczną część naszych trofeów stanowiły owady kolektywnie zbierane przez kobiety i mężczyzn oraz podrastające dzieci. Tak właśnie postępują australijscy Aborygeni lubujący się w kruchych ćmach przyrządzanych, jak byśmy to powiedzieli — na grillu. Ich smak przypomina ponoć pieczone kasztany. Być może więc nasze zamiłowanie do chipsów jest również jakąś reminiscencją czasów, gdy nasi przodkowie chrupali aromatyczną szarańczę podpiekaną na wspólnym ognisku.

Skład diety ostatnich łowców-zbieraczy odbiega od obecnie przyjętych zaleceń. Mimo to (a może właśnie dlatego) wielu z nich cieszy się zadziwiająco dobrym zdrowiem. Poziom cholesterolu Buszmenów San (ich menu w 40 proc. składa się z mięsa) czy też australijskich Aborygenów (od 10 do 75 proc. mięsa w diecie) zadowoliłby nawet najbardziej wymagającego kardiologa. Jednakże średnia długość życia łowców-zbieraczy rzadko przekracza 30 lat. W dużej mierze składa się na to wysoka, sięgająca 30 proc. śmiertelność noworodków oraz ciągłe wojny plemienne. Dane demograficzne zbierane wśród południowoamerykańskich Indian Yanomama sugerują, że ci z członków tego plemienia, którym udało się przekroczyć 40 rok życia, mają nie mniejsze szanse dotrwania w dobrym zdrowiu do wieku 80 lat niż ludzie żyjący w rozwiniętych społecznościach agrarnych.

Druga rewolucja kulinarna

Kolejne, bardzo głębokie zmiany w składzie naszego menu zaczęły następować około 10 tys. lat temu, wraz z rozpoczęciem udomowienia zwierząt i uprawy roli. Charakteryzował je znaczny spadek konsumpcji mięsa, którego udział w diecie zmniejszył się do około 10 procent. Zostało ono w znacznym stopniu wyparte przez dwie, bardzo ważne nowinki dietetyczne — węglowodany pochodzące z ziaren zbóż oraz mleko.

Uprawę roli zapoczątkowano na ziemiach leżących między Morzem Śródziemnym i Zatoką Perską, znanych pod niezbyt już adekwatną nazwą Żyznego Półksiężyca. Dziś obszar ten jest ubogą półpustynią, lecz w odległej przeszłości porastały go bujne łany dzikich przodków jęczmienia i pszenicy. Mogły one dawać plony dochodzące do tony ziarna z hektara. To więcej niż uzyskiwali rolnicy w średniowiecznej Anglii. Nic więc dziwnego, że walory zbóż zostały szybko zauważone przez tamtejszych koczowników, a wkrótce potem przez ludy niemal całego basenu Morza Śródziemnego.

O dziwo jednak, dostęp do nowych, obfitych źródeł pożywienia wcale nie przyniósł polepszenia zdrowotnej kondycji naszych przodków. W porównaniu z pierwszymi rolnikami mającymi około 1,65 m, przeciętny paleolityczny łowca-zbieracz o wzroście prawie 1,80 m jawi się jako okaz zdrowia.

Rozpoczęcie uprawy zbóż i hodowli zwierząt zbiegło się w czasie z rozpowszechnieniem takich przypadłości, jak: krzywica, próchnica, niedobory żelaza (anemia), osteoporoza i choroby stawów. Również średnia długość życia nie wzrosła i wynosiła około 32 lat. Dalszych dowodów na nie najlepszy stan zdrowia ówczesnych ludzi dostarczają badania mumii egipskich, w których wykryto ślady miażdżycy, mimo że dieta Egipcjan zyskałaby gorącą aprobatę współczesnych dietetyków. Co mogło być tego przyczyną?

Przede wszystkim zapoczątkowanie rolnictwa spowodowało gwałtowny przyrost demograficzny, którego tempo pozostawało w tyle za rosnącymi plonami. Na pewno więc nie wszystkim starczało żywności. Wydaje się jednak, że za pogorszenie stanu zdrowia ówczesnych ludzi odpowiedzialne były również i inne, istotne czynniki. Ich niedawni przodkowie odżywiali się pokarmem, w którym nie występowały znaczne ilości ziaren zbóż. Rozwój rolnictwa przyniósł ze sobą dramatyczny wzrost ich konsumpcji, co oznaczało, że do organizmów pierwszych rolników zaczęły trafiać niespotykane przedtem ilości węglowodanów takich jak skrobia. Najprawdopodobniej to one stały się w dużej mierze sprawcą rozpowszechnienia wielu chorób, które dziś zyskały miano „cywilizacyjnych". Przykładem tego było rzadkie występowanie próchnicy wśród nieuprawiających roli pradawnych ludów Półwyspu Arabskiego oraz pojawienie się częstych śladów tej przypadłości w uzębieniu ich potomków. Wielu badaczy wiąże również zwiększenie konsumpcji węglowodanów z zawałami serca i udrami mózgu, a także z gwałtownym wzrostem występowania niektórych form cukrzycy. Te przypuszczenia potwierdzane są badaniami epidemiologicznymi prowadzonymi wśród rdzennych mieszkańców Papui Nowej Gwinei, koczowniczych plemion Czarnej Afryki i australijskich Aborygenów, którzy w ciągu minionych 50 lat zamienili menu rodem z paleolitu na chleb, konserwy i cukierki.

Wraz ze wzrostem konsumpcji zbóż do organizmów pierwszych rolników zaczęły również trafiać duże ilości innych substancji, takich jak kwas fitynowy i gluten. Kwas fitynowy jest skomplikowanym związkiem organicznym służącym roślinom do magazynowania fosforu. Niestety, w ludzkim przewodzie pokarmowym ma on zdolność do łączenia się z żelazem, cynkiem, wapniem oraz magnezem i tworzenia z tymi metalami nierozpuszczalnych soli. Jego obecność w ziarnach zbóż zamanifestowała się częstymi w populacjach rolników przypadkami anemii, osteoporozy, a także krzywicy. Ta ostatnia choroba zaczęła zbierać szczególnie obfite żniwo począwszy od średniowiecza, gdy upowszechnił się zwyczaj używania rozczynu drożdżowego do wypieku chleba. W przeciwieństwie do zakwasu piekarskiego fermentacja wywoływana przez drożdże nie powoduje neutralizacji kwasu fitynowego, co w połączeniu z wciąż rosnącym spożyciem zbóż i mało urozmaiconą dietą doprowadziło do występowania krzywicy u niemal 80 proc. dzieci w XIX-wiecznej Europie Północnej.

Pod nazwą „gluten" kryją się różne białka zawarte w ziarnach zbóż. Mogą one stawać się przyczyną reakcji alergicznych, szczególnie często występujących u dzieci. O tym, że uczulenie na gluten było istotnym czynnikiem wzrostu śmiertelności, świadczy choćby to, że najrzadziej wykrywa się je w społecznościach żyjących na Bliskim Wschodzie, gdzie najwcześniej zaczęto uprawiać rolę. Najczęściej zaś są one spotykane w krajach Europy Północnej, o najkrótszej, liczącej nie więcej niż 3,5 tysiąca lat historii uprawy zbóż. Oznacza to, że te z dzieci pierwszych rolników, które dotknięte były alergiami pokarmowymi, miały mniejsze szanse dożycia do dorosłości i przekazania swemu potomstwu podatności na uczulenie.

Bardzo podobnie wygląda problem braku tolerancji na jeden z cukrów znajdujących się w mleku — laktozę. Obecnie cechuje on dwie trzecie dorosłych mieszkańców Europy, aż 75 proc. Afroamerykanów oraz niemal 90 proc. Azjatów. Większość z nas traci zdolność do wchłaniania laktozy w wieku około czterech lat, kiedy to zapewne paleolityczne dzieci były na dobre odstawiane od piersi. W następstwie rewolucji kulinarnej, związanej z rozwojem rolnictwa i pasterstwa, staliśmy się jedynym gatunkiem ssaka, który spożywa mleko nie tylko w okresie wczesnego dzieciństwa, lecz również przez resztę życia. Co więcej, nie jest ono produktem naszego własnego gatunku, lecz zwierząt odległych nam pod względem wielu istotnych cech biologicznych. Legendarni założyciele Rzymu — Romulus i Remus — żadną miarą nie mogli być wykarmieni przez wilczycę, gdyż zawartość białka w wilczym mleku jest dziewięciokrotnie wyższa niż w ludzkim, co w krótkim czasie spowodowałoby u nich niewydolność nerek. Również mleko krowie jest w porównaniu z ludzkim kilkakrotnie bogatsze w tłuszcze, białka, cukry i związki mineralne. W dodatku zaczęliśmy je spożywać w postaci koncentratów, jakimi w istocie są śmietana, masło i sery.

Trzecia rewolucja kulinarna

Na przełom wieku XIX i XX przypada początek trzeciej rewolucji kulinarnej, charakteryzującej się niespotykaną intensyfikacją produkcji rolnej. Dzięki wprowadzeniu nawozów sztucznych, środków owadobójczych oraz nowych metod hodowli roślin i zwierząt świat zdołał na razie uniknąć globalnej klęski głodu. Ten fenomenalny przyrost ilości dostępnego pokarmu szedł w parze z gwałtownymi zmianami jego własności odżywczych. W zasadzie wszystkie elementy współczesnej diety bardzo odbiegają od swych paleolitycznych odpowiedników. Nawet chuda wołowina zawiera zwykle sześciokrotnie więcej tłuszczu niż mięso zwierząt, na jakie polowali nasi antenaci. Cieszące oko i podniebienie jabłka i inne owoce zawierają kilkakrotnie więcej cukrów niż ich dzicy przodkowie, zaś warzywa stały się znacznie mniej zdrewniałe. Na naszych stołach rozpanoszyły się nieznane wcześniej produkty żywnościowe, takie jak rafinowane oleje roślinne, margaryna i słodycze.

Wszystkie te zmiany sprawiają, że współczesne próby naśladowania paleolitycznego menu są z praktycznego punktu widzenia bezowocne. Niewielu z nas chciałoby spędzać całe godziny na przeżuwaniu łykowatych kłączy i wydawać krocie na dziczyznę. Zamiast tego staramy się rozpaczliwie szukać substytutów, takich jak otręby, skiełkowane ziarna zbóż i najchudsze wędliny, które choćby trochę zbliżyłyby naszą dietę do jej pierwowzoru. Planując skład naszych posiłków, warto wziąć pod uwagę główne przesłanie wyłaniające się z mroków historii naszych upodobań kulinarnych: byliśmy zawsze istotami wszystkożernymi, które nie stronią od mięsa. Jego częściowe zastąpienie produktami zbożowymi i mlecznymi, które legło u podstaw niebywałego przyrostu demograficznego i rozwoju cywilizacji, nie poprawiło stanu naszego zdrowia. Stosowanie diety wegetariańskiej trudno jest więc przekonująco uzasadniać argumentami odwołującymi się do naszego dziedzictwa biologicznego.

Marek KONARZEWSKI — profesor w Instytucie Biologii na Uniwersytecie w Białymstoku

Inwazja "wyzwolicieli"

Okupacja sowiecka na Grodzieńszczyźnie i Nowogródczyźnie (17 IX 1939 — 22 VII 1941)

ciąg dalszy z nr. 39

Drukowano i rozpowszechniano ulotki, afisze, książki i broszury o treściach antyreligijnych, a z megafonów płynęły ateistyczne kazania. Na pytania o prawo do praktyk religijnych sowieci odpowiadali: *"głupim wolno"* lub *"czy nie lepiej iść do kina?"* Za wszelką cenę starali się przekonać społeczeństwo, że jedynie Stalin może zaspokoić wszelkie potrzeby ludzkie. Propaganda przypisywała mu wszystkie atrybuty boskości, co miało odwrócić ludzi od prawdziwego Boga.

Największe zmiany zostały wprowadzone przez okupanta w gospodarce. Już 30 października 1939r. wywłaszczono właścicieli rolnych i uspołeczniono obiekty przemysłowe i gospodarcze. Z początkiem 1940r. weszła w życie dewaluacja złotego. Wszelkie tego typu działania miały na celu wyniszczenie lub chociaż osłabienie klas społecznych *"wrogich"* władzy sowieckiej. Do tychże klas należeli właściciele ziemscy, nazywani pogardliwie przez Rosjan *"obszarnikami"* lub *"panami"*. Na nich skupiała się cała nienawiść okupanta. Propaganda czyniła z nich przyczynę wszelkich nieszczęść, wobec czego musieli za nie odpowiadać. W rzeczywistości jednak nie tylko właścicieli dużych majątków nazywano obszarnikami. Praktyczna klasyfikacja społeczeństwa wyglądała wręcz paradoksalnie. Za obszarników uważano tych, których chciano za takich uważać. Aresztowanych ziemian wtrącano do brudnych, zawszonych więzień, w których spali na podłodze i byli bici. Wyroki wydawał sąd specjalny NKWD, znany również jako Kolegium Specjalne lub Narada Specjalna przy NKWD ZSRR. Skazywały one najczęściej na osiem lat łagru lub na śmierć przez rostrzelanie (celowano w tył głowy).

Wkrótce obszarników zaczęto nazywać *"społecznie niebezpiecznym elementem"*, w skrócie SOE. Ta grupa okazała się być znacznie większa. Do SOE zaczęto kwalifikować członków klas posiadających i ich rodziny, a więc ziemian, właścicieli przedsiębiorstw, domów, fabryk, restauracji, warsztatów rzemieślniczych, większych gospodarstw rolnych, a także inteligencję, urzędników, osoby w różny sposób związane z policją, wojskiem, organami sprawiedliwości lub należące przed 1939r. do jakiejkolwiek organizacji politycznej bądź społecznej. W rezultacie na SOE nadawał się także listonosz, kolejarz, fryzjer, hydraulik, tkacz, harcerz, pacjent szpitala psychiatrycznego czy przedstawiciel biedoty wiejskiej. Nawet zwykłe Koło Gospodyń Wiejskich czy Związek Ziemian stawał się *"organizacją antysowiecką, kontrrewolucyjną i nacjonalistyczną"*, wobec czego jej członkowie zaliczali się do SOE. Skrót ten w miarę upływu czasu brzmiał coraz groźniej, budził lęk i przerażenie. SOE stał się na tyle niebezpieczny, że nie wolno było utrzymywać z nim absolutnie żadnych kontaktów. Ludzie, którzy mieli SOE w choćby dalekiej rodzinie, sąsiadowali z nim, dawniej utrzymywali z nim kontakty, czy to na polu zawodowym, czy towarzyskim, mieli związane z nim jakiekolwiek wspomnienia, sami się nim stawali. Tak więc SOE można było się nawet urodzić lub stać się nim z sekundy na sekundę. Dla osobników tak niebezpiecznych przygotowywano odpowiednie więzienia, z których najgorszą sławą cieszyły się: Siewwostłag, Workutłag, Uchtiżemłag, Noril'łag, Siewżeldorłag, Łokczimłag i Ust'wymłag. Tępienie *"wrogów ludu"* bywało zaskakujące i paradoksalne. Oto Stefania Karpowiczówna - właścicielka majątku Krzyżowo koło Sokół, wielka filantropka, założycielka we własnej posiadłości szkoły rolniczej dla wiejskich dzieci, mogła po wkroczeniu sowietów swobodnie prowadzić działalność i mieszkać w swoim domu (choć majątek został upaństwowiony). Natomiast administrator Krzyżewa został szybko usunięty i najprawdopodobniej zamordowany.

Delegaci bolszewiccy w samochodzie w charakterystycznych czapkach

Funkcjonariusze komunistyczni nieustannie ścigali rzekomo niebezpiecznych SOE prawie wyłącznie dla własnej korzyści. Chcąc przypodobać się przełożonym i otrzymać awans, niżsi urzędnicy musieli wykazać się własną inicjatywą w walce z przeciwnikami władzy sowieckiej. W konsekwencji w każdym regionie musiał istnieć typ SOE, który w każdej chwili można było zwalczać. Tutaj możemy znaleźć wyjaśnienie ciągłego wzrostu "wrogów ludu". Często byli oni stwarzani przez same władze i na ich potrzeby. Znane są przypadki, kiedy to identyfikacja obszarnika stawała się kluczem do kariery. Major Wiacesław Gridniew, naczelnik specjalnej grupy operacyjnej NKWD, za zatrzymanie Radziwiłłów z Nieświeża został kandydatem do prestiżowego orderu 'Trudowogo Krasnogo Znamieni". Natomiast lejtnant bezpieczeństwa państwowego - Iwan Pawłowicz Miraszkin, za aresztowanie Janusza Radziwiłła z rodziną został podany do odznaczenia orderem "Znamia Pocziota". Władze otrzymywały także donosy, informujące o obszarnikach wśród ludności cywilnej. Śledzenie ich odsuwało od donosicieli prawdopodobieństwo uznania ich za element szkodliwy i dawało im poczucie bezpieczeństwa.

W myśl założeń ideologicznych, władze starały się doprowadzić do równości wszystkich klas. Pod koniec września 1939r. Zarządy Tymczasowe i Rewolucyjne Komitety Włościańskie ogłosiły w niektórych rejonach okresy tzw. wolnizny, czyli nieograniczonego wstępu do lasów. Nastawiło to przychylnie do nowej władzy chłopów, którzy zyskali cenny dostęp do drewna. Później sytuacja zmieniła się: nie brakowało pieniędzy, lecz towarów, o czym świadczyły długie kolejki przed sklepami. Szybko pojawiła się nędza, czego dowodem mogą być pisane kredą na ścianach wierszyki typu: *"Batko Stalin, dawaj myła, / Uże woszy majut kryła"* lub *" Siedit babuszka w oknie i sczytajet trudodni, / Ni karowy, ni świni, tolko Stalin na stienie."*

Szeroki zakres miały zmiany w rolnictwie. Na terenach zlikwidowanej własności prywatnej tworzono duże gospodarstwa, nad którymi ścisły nadzór pełniły komunistyczne organy władzy. Były to wielkotowarowe gospodarstwa (ros. kollektiwnoje choziajstwo), popularnie zwane kołchozami. Realizowany proces likwidacji indywidualnych gospodarstw chłopskich i zastępowania ich formami zbiorowego gospodarowania zwany był kolektywizacją rolnictwa. Podczas kolektywizacji rolnictwa stosowano środki przymusu ekonomicznego (zwiększone obciążenia podatkowe, szczególnie dużych gospodarstw indywidualnych, obowiązkowe dostawy produktów rolnych), naciski administracyjno-policyjne i propagandowe oraz przemoc fizyczną, przeradzające się w terror, często w masowej skali (pacyfikacje, aresztowania, deportacje w inne regiony kraju, niszczenie gospodarstw).

Podczas okupacji władze sowieckie dążyły do zaprowadzenia nowego ładu społecznego i pozbawienia ludności woli oporu. Dysponując rozbudowanym aparatem policyjnym (NKWD), stosowały one terror wobec wszystkich narodów (Polaków, Żydów, Białorusinów, Ukraińców i Litwinów) i warstw społecznych. Do czerwca 1940r. represjom w większym stopniu poddawano Polaków. Wymordowano m. in. polskich oficerów z obozów w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku; skazano na łagry: działaczy politycznych, oficerów WP, funkcjonariuszy policji, urzędników, właścicieli majątków, leśników, osadników wojskowych, intelektualistów, uciekinierów wojennych, osoby oskarżone o uchylanie się od płacenia podatków lub oddawania kontyngentów. Rodziny aresztowanych i inne osoby były deportowane w głąb ZSRR (podczas czterech wielkich akcji — luty, kwiecień, czerwiec 1940r. i czerwiec 1941r. wywieziono ponad 350 tys. osób). Rozwiązano wszystkie partie polityczne i organizacje społeczne. Władzę totalitarną sprawowała partia komunistyczna i organizacje jej podporządkowane. Przejęły one własność państwa polskiego, także prywatną własność w przemyśle, handlu i rolnictwie.

Okupacja sowiecka była wyjątkowo tragiczna dla Polaków. Liczne zsyłki, egzekucje i aresztowania zdziesiątkowały społeczeństwo. Polityka antyreligijna i komunistyczna oświata przyczyniły się do amoralnego wychowania młodzieży. Najbardziej bolesnym ciosem zadanym polskiemu społeczeństwu była utrata własnej państwowości. Polacy zostali siłą wciągnięci do nowego komunistycznego systemu. Usiłowano zniszczyć poczucie ich tożsamości narodowej, wynarodowić i zsowietyzować. Okupant nie zdołał w pełni zrealizować własnych zamierzeń. Rodacy próbowali walczyć z zaborcą. Organizowali grupy konspiracyjne i partyzantkę.

Okupanci realizowali swoje zadania wyjątkowo brutalnymi metodami wypracowanymi przez wieki. Najpierw carskiego samodzierżawia (często zwanego konkretnie "zamordyzmem"), później zbrodniczego, komunistycznego systemu, który przeżywał apogeum swojego makabrycznego rozkwitu właśnie pod władzą Stalina. Zastosowano w sposób typowy dla państwa totalitarnego cały wachlarz metod: od pełnego podporządkowania własnej polityce oświaty i kultury, poprzez naciski administracyjne, szykany, represje, aż po masowe wysiedlenia na Syberię i do Kazachstanu oraz zagładę polskiej elity, którą niewątpliwie stanowiła kadra oficerska II Rzeczpospolitej.

Nie jest więc dziwne, że efektem tej okupacji stało się tak zaawansowane zrusyfikowanie i zsowietyzowanie tych pokoleń Polaków, którym przyszło żyć na ziemiach zabranych. Mimo wszystko przetrwali!

Aleksandra FILIPEK,
Ełk

HERBARZ

Herby rycerstwa polskiego

Jastrzębiec

Jastrzębiec... Ex Polonica gente ortum ducens... Viri in ea tyranidem et rem privatam proni; per quos et beatus Stanislaus Cracoviensis et Venterus Plocensis episcopi fuerunt occisi. Ob quam notam, dum huius domus nonnulli milites, occisione beati Stanislai secuta, ex Cracoviensi regione in Masoviam aufugissent, Boleszczyczy, quasi milites Boleslai regis, sunt nominati et id nomen usque in hodienum sorciuntur et retinent.

Jastrzębiec... Z polskiego plemienia zrodzony... Mężowie w nim skłonni do despotyzmu i ubiegania się o prywatę; przez nich tak święty Stanisław krakowski jak Werner płocki biskupi zostali zabici. Z powodu tej zmazy, gdy niektórzy rycerze domu tego, po zabójstwie świętego Stanisława, zbiegli z ziemi krakowskiej na Mazowsze, zostali nazwani Boleścicami, niby rycerzami króla Bolesława i imię owe losem wyznaczone aż po dziś dzień zachowują.

Jan Długosz, Insignia, 21

Opisanie herbu

Na tarczy w polu błękitnym podkowa złota, końcami prosto do góry obrócona, w jej środku krzyż. Na hełmie nad koroną jastrząb, z skrzydłami trochę do lotu wzniesionymi, w prawą tarczy całym sobą skierowany, z dzwonkami i pęcinami, w szponie prawej trzyma takąż podkowę z krzyżem jako na tarczy.

Kasper Niesiecki, Herbarz, IV, 462

Herbowni

Abrahamowicz, Adamowski, Albinowski, Baliński, Baranowski, Bartoszewski, Będzisławski, Bekierski, Bełdowski, Bełżecki, Beski, Biejkowski, Bielewski, Bierczyński, Bniński, Bobrowski, Bogusławski, Bolesz, Borowski, Boruta, Brodecki, Bromirski, Brudkowski, Brudnicki, Brzechwa, Brzeski, Brzezicki, Brzozowski, Brzuchański, Budkowski, Bukowski, Bylecki, Byszewski, Charbicki, Chełstowski, Chmielecki, Chmielowski, Chochoł, Chorczewski, Choszczewski, Chudkowski, Chwalibowski, Chwedkowicz, Chylewski, Chyliński, Ciekliński, Ciesielski, Cieszewski, Ciołkowski, Cudzinowski, Czajka, Czepowski, Czernicki, Czeski, Czeszowski, Dąbrowski, Dębowski, Dobrski, Domaradzki, Domaszewski, Dorański, Drągowski, Drochowski, Drozdowicz, Drozdowski, Dziębakowski, Dzięgielowski, Dzierzgowski, Dziewanowski, Falęcki, Gaszyński, Gembart, Gerałtowski, Gibowski, Gliński, Gliszczyński, Głoskowski, Godziszewski, Golański, Goławski, Gołocki, Gorecki, Gostyński, Goszycki, Grabkowski, Grabowski, Grazimowski, Grębecki, Grodecki, Grzębski, Grzywieński, Hermanowski, Hohولewski, Iwański, Janikowski, Jankowski, Janowski, Jasiński, Jastrzębecki, Jastrzębski, Jędrzejowski, Jeżewski, Jodłownicki, Jurkowski, Kaczyński, Kamiński, Karski, Karsznicki, Kępski, Kierski, Kierznowski, Klembowski, Kliszewski, Konarski, Konopnicki, Koperni, Koścień, Kosnowie, Kosiłowski, Kosmaczewski, Koziebrodzki, Kozłowski, Krasowski, Krzesimowski, Krzywański, Kucharski, Kuczkowski, Kudbryn, Kukowski, Kul, Kuropatwa, Kuźmicki, Lawdański, Leszczyński, Lutomirski, Łazieński, Łazicki, Łętkowski, Łukomski Kniaź, Łysakowski, Maciejowski, Mączyński, Makomeski, Malewski, Małoklecki, Małuski, Mańkowski, Marszewski, Maszkowski, Matczyński, Mayer, Międzyleski, Mierzyński, Mietelski, Milanowski, Milewski, Mirski, Mniewski, Mojkowski, Mojski, Morski, Myśliszewski, Myszkowski, Nagora, Necz, Niedroski, Niegoszewski, Niemira, Niemsta, Niemygłowski, Niemyski, Nieśmierski, Niewęgłowski, Nowiewski, Nowomiejski, Obłów, Ocieski, Olizarowski, Olszański, Orłowski, Osiecki, Paczowski, Pakosz, Papieski, Paprocki, Pawłowski, Pęcławski, Pełczycki, Pełka, Peszkowski, Piłchowski, Pniewski, Polikowski, Połubiński Kniaź, Popławski, Porczyński, Poręba, Powczowski, Preisz, Przedpełski, Przedzyński, Przeradzki, Psarski, Racibor, Rachański, Raczyński, Rębiecki, Rembiewski, Rodecki, Rogowski, Rozembarski, Różnowski, Rucki, Rudnicki, Rychłowski, Sądzyński, Sarnowski, Sasin, Sęk, Siemiętkowski, Skopowski, Skorycki, Skrzetuski, Skrzyszowski, Śladkowski, Sławecki, Sługocki, Smolski, Sokolnicki, Srokowski, Starczewski, Stawiski, Strzelecki, Strzembosz, Strzeszkowski, Stużeński, Suchorski, Sułaszewski, Święcicki, Szaszewicz, Szeczemski, Szczyt, Szomański, Szuleński, Szumski, Taczanowski, Tański, Tłokiński, Tłubicki, Trzebiński, Trzepieński, Turłaj, Tynicki, Uchacz, Ulatówski, Wąkczewski, Wawrowski, Warzeński, Wężyk, Wierzbicki, Wierzbowski, Wiewiecki, Wiktorowski, Witosławski, Witowski, Wnuczek, Wodziński, Wolecki, Wróblowski, Wydżga, Wyrozębski, Zadorski, Zakrzewski, Zalesicki, Żarski, Zawadzki, Zawicki, Zawilski, Zawistowski, Zberowski, Zborowski, Zdan, Zdunowski, Zdzieszek, Żegocki, Żernowski, Zielonka, Żukowski, Żytkiewicz

Oprócz tu wymienionych familii, późniejsi heraldycy, jako to Kuropatnicki, Małachowski, Wielądko i inni następujące jeszcze do tego herbu przydają:

Borejko, Bruhl, Butkiewicz, Chilewski, Cieszejowski, Czesiejko, Grzegorzewski, Jeżowski, Koczański, Koczowski, Kopeszy, Lemnicki, Lgocki, Mosakowski, Mszczuj, Nasięgniewski, Niemirowicz, Niemygłowski, Niezdrowski, Opatkowski, Paczyński, Pakowski, Palczycki, Pełczewski, Pet, Piniński, Protaszewicz, Przedpolski, Raciborowski, Rytwiański, Sasiński, Sasiewicz, Siemiątkowski, Skorczycki, Skórski, Skubajewski, Skubniewski, Skurski, Suleński, Sumowski, Szczemski, Szczepkowski, Szwab, Tarnawiecki, Tłubiński, Trzeszewski, Waszkowski, Wolicki, Worainski, Wykowski, Wzdulski, Xiążki, Żakowski, Zawadzicki, Żółkowski, Zub, Zub Zdanowicz

Kasper Niesiecki, Herbarz, IV, 467-469

KONKURS

Wybitne postacie historii

1. Generał, naczelnik powstania 1794r. Latem 1794r. zorganizował obronę Warszawy, po kilku potyczkach i decydującej bitwie 28 VIII nie dopuścił do zajęcia stolicy przez wojska rosyjskie i pruskie.
a) Stanisław Małachowski,
b) Tadeusz Kościuszko,
c) Tadeusz Rejtan.

2. Król Polski i wielki książę litewski od 1506r., panowanie którego często zwane złotym wiekiem w dziejach kultury polskiej, w 1533r. jako jeden z pierwszych europejskich władców chrześcijańskich zawarł pokój "wieczysty" z Turcją.
a) Zygmunt I Stary (1467-1548),
b) Zygmunt III Waza (1566-1632),
c) Władysław Łokietek (1260-1333).

3. Jeden z najwybitniejszych poetów polskich, uważany za wieszcza narodowego. Był poetą romantycznym, zrewolucjonizował język poetycki, był obok A.Mickiewicza najznakomitszym wyrazicielem postaw ideowych narodu, autor "Kordiana", "Balladyny", "Lilli Wenedy":
a) Stefan Żeromski,
b) Juliusz Słowacki,
c) Cyprian Kamil Norwid.

4.Legendarny władca plemienny, mający swą siedzibę w Kruszwicy nad Gopłem. Według legendy wytruł przy pomocy złej żony swych braci i stryjów. Obalony przez wolnych kmieci schronił się do "Mysiej Wieży", gdzie został pożarty przez myszy.
a) Zawisza Czarny,
b) Mieszko I,
c) Popiel.

5. Król Polski od 1333r., syn Władysława I Łokietka, założył w 1364r. uniwersytet w Krakowie. Dzięki jego polityce Polska stała się silnym państwem, zyskała międzynarodowy prestiż:
a) Kazimierz Wielki,
b) Kazimierz Odnowiciel,
c) Kazimierz Sprawiedliwy.

6. Królowa polska, najmłodsza córka Ludwika Węgierskiego, objęła tron polski w 1384r. Poślubiła w 1386r. księcia litewskiego Władysława Jagiełłę, ogłoszona przez Jana Pawła II błogosławioną, a potem - świętą.
a) Bona Sforza,
b) Jadwiga,
c) Anna Jagiellonka.

7. Pianista, kompozytor, polityk. Ufundował Pomnik Grunwaldzki w Krakowie. W 1919r. został premierem rządu polskiego.
a) Ignacy Jan Paderewski,
b) Fryderyk Chopin,
c) Stanisław Moniuszko.

Czekamy na listy z prawidłowymi odpowiedziami do 20 października br.

Gratulacje!

Droga nasza
Wiktorio SAROSIEK!!!
Z okazji Twego jubileuszu przesyłamy Ci moc najlepszych życzeń: dużo zdrowia, radości w życiu rodzinnym, zawsze życzliwych i dobrych ludzi wokół Ciebie, zadowolenia ze świata, z bliskich, i z siebie.
Jeśli tylko nasze życzenia się spełnią, to powinnaś być naprawdę szczęśliwa. A wierzymy, że tak się stanie, bowiem składamy je z głębi serca pełnego szczerej przyjaźni dla Ciebie

teść, rodziny Kulikowskich i Sarosieków

Kochanym, najwspanialszym rodzicom
Bogumile i Stanisławowi IGNATOWICZOM,
z okazji 39. rocznicy ślubu składamy moc najserdeczniejszych życzeń: dobrego zdrowia, szczęścia, długich lat życia, pomyślności, wiele łask Bożych za wszystko, co z miłością czynią dla nas dzieci oraz wnuków.
Sto lat!

wdzięczne dzieci: Heniek, Halinka oraz zawsze pamiętająca Marta z rodziną

Z okazji urodzin kochanego **Marka KOTOWSKIEGO** z Siedlec najserdeczniejsze życzenia szczęścia, zdrowia oraz wszelkich sukcesów w życiu osobistym życzą

Eugenia i Andrzej
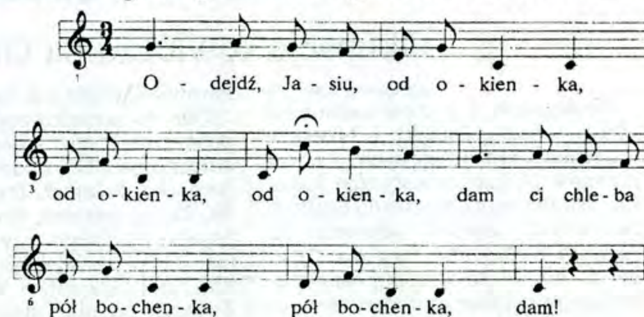
Związek Polaków na Białorusi
zatrudni metodyka do Działu Oświaty.
Informację można uzyskać pod nr. tel. 72-00-75

Biuro turystyczne Izby Przemysłowo-Handlowej Związku Polaków na Białorusi
proponuje:
- wypełnienie wniosków na wizy;
- vouchery;
- tłumaczenia z języka polskiego na język rosyjski i odwrotnie;
- wyjazdy turystyczne.

Prosimy zgłaszać się **telefonicznie 72-00-12, 72-00-97** lub **pod adresem: Grodno, ul.Dzierżyńskiego 32,**

PIOSENKA NA ŻYCZENIE

Odejdź, Jasiu, od okienka

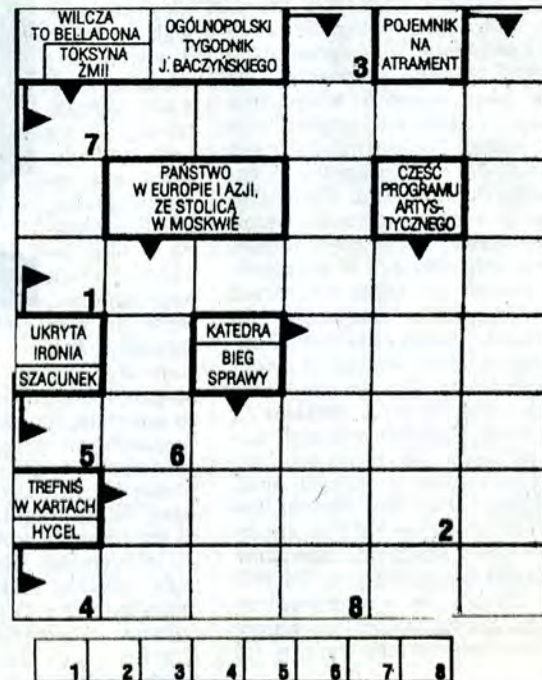
2.Choćbyś dała cały bochen,
cały bochen, cały bochen,
nie odejdę od twych okien,
od twych okien, nie!

3.Choćbyś dała i półtora,
i półtora, i półtora,
będę stojał do wieczora,
do wieczora, tak!

4.Odejdź, Jasiu, tak cię proszę,
tak cię proszę, tak cię proszę.
Za fatygę dam trzy grosze,
dam trzy grosze, dam!

5.Choćbyś dała i tysiące,
i tysiące, i tysiące,
droższa miłość nad pieniądze,
nad pieniądze, jest!

KRZYŻÓWKA

Redakcja **Głosu znad Niemna** uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych do naliczenia honorariów.

KARTKI Z KALENDARZA

8.10.1910 -We Lwowie zmarła **Maria Konopnicka**, poetka, nowelistka, pisarka dla dzieci (*Rota*).
9.10.1621 -Obrona Chocimia i **pokój z Turcją.**
10.10.1794 - Klęska Polaków **pod Maciejowicami** - Kościuszko ciężko ranny idzie do niewoli.
10.10.1982 - Kanonizacja **o.Maksymiliana Marii Kolbego.**
12.10.1943 - Bitwa pod Lenino (chrzest bojowy żołnierzy LWP).
13.10.1384 - **Jadwiga Andegaweńska** została koronowana na królową Polski.
14.10.1773 - Utworzono **KEN** (Komisję Edukacji Narodowej).
14.10.1864 - W Strawczynie koło Kielc urodził się **Stefan Żeromski**, pisarz (*Popioły, Przedwiośnie*).

Towarzystwo Młodzieży Polskiej
zaprasza
Jesteś młodą, komunikatywną, energiczną osobą, masz 18 lat...
Jesteś pochodzenia polskiego, umiesz rozmawiać po polsku, interesujesz się Polską i wszystkim, co z nią jest związane...(a także):
- lubisz rozrywkę,
- odpoczynek w dobrej atmosferze,
- chcesz znaleźć nowych przyjaciół (także z zagranicy)...

...przyjdź do nas!!!
Zebrania odbywają się każdy drugi i ostatni czwartek miesiąca, początek o godzinie 19.00.
Nasz adres:
Białoruś. 230023 Grodno ul.Dzierżyńskiego 32
Związek Polaków na Białorusi
Tel/Fax (0-152) 72-00-75
Masz pytania? Napisz do nas! e-mail: tmp_zpb@mail.ru
Dodatkową informację można uzyskać na naszej stronie internetowej www.tmp-zpb.narod.ru

Zapraszamy dzieci i dorosłych na wycieczkę do Białegostoku
W programie: wycieczka po mieście, pałac Branickich, kościoły miasta, Mc Donald's na życzenie, akwapark (zjeżdżalnie wodne), supermarket.
Informację szczegółową można uzyskać telefonicznie **72-00-97, 72-00-12** lub pod adresem: **Grodno ul. Dzierżyńskiego 32, Izba Przemysłowo-Handlowa ZPB**

Uśmiechnij się ☺☺☺☺

~~Pani~~ na lekcji biologii ostrzega dzieci:
- Nigdy nie należy całować zwierząt, bo w ten sposób mogą się przenosić groźne zarazki. Czy ktoś może podać przykład?
Zgłasza się Jaś.
- Moja ciocia całowała swojego pieska.
- I co się stało?
- No i piesek zdechł.
☺☺☺☺
- Mamo, mucha wpadła mi do herbaty! - krzyczy Jasio.
- Nie rób od razu tragedii. Całej szklanki ci przecież nie wypije!

- Panie doktorze, z moim mężem coś jest nie w porządku. Po wypiciu kawy zjada filiżankę.
- Doprawdy całą?
- No, nie. Zawsze zostawia uszko.
- To rzeczywiście dziwne. Przecież uszko jest najsmaczniejsze...

Cennik

życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych
Cena (z podatkiem VAT) za 1 linijkę (28 znaków):

ogłoszenie	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.
zwykłe	240 rub/ lin;	200 rub/ lin;
pogrubioną czcionką	360 rub/ lin;	300 rub/ lin;
w czarnej ramce	300 rub/ lin; w czerwonej 360 rub/ lin;	
matrymonialne	420 rub/ lin;	390 rub/ lin;

nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x30 mm 1400 rub
Numer konta Bielinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

ZADZWOŃ

Drobne ogłoszenia w **Głosie** dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu **066**.

Czy pamiętasz, że...

8 października - *Pelagii, Brygidy, Walerii, Ludwika*
9 października - *Bogdana, Dionizego*
10 października - *Franciszka, Pauliny*
11 października - *Brunona, Emila*
12 października - *Maksymiliana, Eustachego*
13 października - *Edwarda, Teofila*
14 października - *Kalista, Dominika*

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

Wydawca: SZ "Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax (0152) 72-00-75
e-mail: glosznadniemna@mail.grodno.by
glosznadniemna@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Redaktor naczelny: Andrzej DUBIKOWSKI
Redaktorzy: Tatiana ZALESKA (zastępca redaktora naczelnego), Halina EJSMONT, Ryszard KARACZUN, Iness TODRYK
Fotograf: Jarosław WANIUKIEWICZ

Obsługa komputerowa: Jolita ONIŚKO, Anna SKORB
Dział techniczny: Alicja SAMIEC
Prenumeratę: półroczną, kwartalną, dwumiesięczną lub miesięczną można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S.A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 589 BYB, w sprzedaży w kioskach - 120 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 2763 Наклад 6550 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 4.11.2001 у 15:00
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазытываў.

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Redakcja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam, zastrzega sobie prawo do skracania, adiustacji materiałów i zmiany tytułów. Nie zwracamy nie zamówionych materiałów.

BĄDŹMY W KONTAKCIE

Czekamy na Państwa telefony od godziny 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69